

IZKORIŠČEVALCI V BORBI PROTI SAMEMU SEBI

VPITJE O “KONFISKACIJI” JE LE FARBANJE JAVNOSTI

Mogočni power trust je danes najjačja politična sila z učinkovito propagando

Neresno priporočilo za “boljšo” razpodelbo bogastev. — Sleparstvo lobistov v kongresu

PREDLAGANJE povečanja davkov na velike dohodke in zvišanje davka na dedščine ter darove, ali predlaganje zakonov za oviranje power trusta in drugih mogočnih kombinacij pri guljenju ljudstva je zločin, boljševeziem, komunizem, socializem, atentat na ameriško ustavo, odpravljanje republike, rušenje družine itd. Ze to, da je Roosevelt obljubil po polomu ameriškega kapitalizma “new deal” za ljudstvo, je bil velik prestop, četudi ni Roosevelt nameraval drugega kakor zakrpati ekonomske rane in reformirati sedanji sistem v toliko, da bo imovina kapitalistov varna in da se jim visoki dobički spet obnovne.

Toda naloga je težka. Ljudstvo je večinoma obubožno in vlada se je silovito zadolžila, da je spravila skozi vsaj nekaj svoje splošne pomožne akcije. Krize pa le še ni konec in dolga mora naraščati, dokler ne bodo dohodki tolikšni, da bodo pokrivali vsaj tekoče izdatke zvezne vlade.

Teh dohodkov ni še na vidiku. Ljudstvo je obdavčeno direktno in indirektno, kolikor sploh more prenesti. Davki so mu nijaži že itak usahneli “ameriški življenjski standard”. Huey Long, LaFollette, Norris in nekateri drugi senatorji so vsak na svoj način Roosevelta urgirali, da naj pove, kje misli dobiti potrebna sredstva, ako hoče balancirati buđžet. Huey je dejal, da je že obupal v Roosevelta, kajti on ne bo izvršil “redistribucije bogastev”. A predsednik se je to leto le oglašil in izjavil v posebni poslanici kongresu, da je zvišanje davkov tistim, ki posedujejo bogastva, in interesu ljudstva in narodnega gospodarstva potrebno. Priporočil je kongresu, da naj sprejme ob prvi priliki zakon, ki bo imel za posledico “pravičnejšo razpodelbo bogastev.”

Kongresniki so se ustrašili — kajti kdo jim bo prispeval v kampanjske funde in dal druge prilike za zaslužek, če se zamerijo svojim bosom, ki razpolagajo z industrijo in finančami? Lobisti bogatašev so se raz-

delili povsod po Washingtonu in žde, da vidijo, kako se poslanci obnašajo in kaj je njihovo “mnenje o “konfiskaciji” pravično pridobljenega premoženja. Tako se je demokratski kongres ustrašil kapitalistov in pustil predsednika, ki bi imel biti njihov vrhovni poglavar, na cedilu z malo skupino zvestih pristašev.

Z redistribucijo torej ne bo za enkrat še nič, kajti kar so poslanci koncem konca pripravljene sprejeti, je večinoma le novo indirektno obdavčenje ljudstva. Tudi Roosevelt sam ni za “konfiskacijske” davke na bogastva.

Enako se huđujejo magnati, ki kontrolirajo utilične korporacije. Te tvorijo takozvani power trust, kateri gospodari nad elektrarnami, plinarnami in sorodnimi podjetji. Ogromna industrija, ki prinaša ogromne dividende in kolosalne profite špekulantom! Te kompanije so organizirane na tako zveržen način, da je v njih čimveč vodena kapitala. V preloem borznom polomu so v teh drugače gospodarsko zdravih podjetjih, kolikor se obrata tiče, izgubili mali vlagatelji in tudi velike ribe stotine milijonov, ki so jih odnesli glavni igralci. Kongresu je bil na priporočilo administracije vsled tega predloženo zakonski osnutek, ki predlaga odpravo takozvanih “holding” kompanij, to je takih družb, ki na papirju “lastujejo, oziroma kon-

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Kongresniki le za svoje koristi

V razpravi o novih davkih je kongresnik Merlin Hull predlagal, da se naj plače vseh v vladni službi, katere pressegajo nad \$5,000 na leto, obdavči 15 odstotkov, in to samo tisto vsoto, ki znaša nad pet tisoč dolarjev. 16 kongresnikov je glasovalo za in 60 proti.

Kongresnik Chas. V. Truax je predlagal, da se naj obdavči čisti dohodek vsakemu, ako znaša preko \$50,000 na leto, 99 odstotkov. Namreč, obdavčena bi bila le vsota od 50 tisoč dolarjev naprej. Za predlog je bilo oddanih 14 in proti 60 glasov. Kongresniki pač ne pljujejo v svojo skledo.

Sales tax breme za revno ljudstvo

Ljudstvo v Illinoisu je plačalo v dveh letih 78 milijonov dolarjev davka na potreščine (sales tax). Te milijone so morali prispevati večinoma taki ljudje, ki davek najtežje plačujejo.

DEMONSTRACIJE PROTI NACIJEM

Nedavno so trije komunisti v New Yorku strgali na krovu parnika “Breema” nemško zastavo, kar je povzročilo v Nemčiji veliko vzruževanja. V tej deželi pa neprijetnost ameriški vladi, ker ji je velevala diplomatsko dolžnost izreči nemški vladi svoje občalovanje nad tem činom. Slika na vrhu: Policija odganja množico izpred pomola, kjer so nemški prniki. Spodaj: Prizor iz demonstracije v New Yorku proti Hitlerjevemu režimu. (Več o položaju v Nemčiji in o opoziciji proti nacijem je v članku na tej strani.)

Blagostanje, kakršno je le za posedujoče
“Večji” profit brez hasna za delavce

Prerekanje med demokrati in republikanci o zaslugah za ‘prosperiteto’.
— Pobijanje travpov. — Brutalne metode v bojih zoper stavkarje

Prosperiteta se vrača! Do-kazi so v številkah! Dobički korporacij so narasli! To je vzelo iz naslovov v kapitalističnih listih. Iz poročil v njih na “finančnih straneh” je razvidno, da je imela v prvi polovici tega leta večina kompanij veliko boljši business nego lani v isti dobi, vsaj kar se povečanja profita tiče.

Republikanci trdijo, da je k “izboljšanju” pripomoglo vrhovno sodišče z razveljavitvijo njem NRA, demokrati pa, da je “vračanje prosperitete” popolnoma njihova zasluga.

Na drugi strani je slika ista kakor je bila. Ljudstvo je obubožno. Plače so nizke in marsikje so bile v prošlih dveh mesecih še bolj znižane. Izmed vposlenih delavcev ima velika večina delo povprečno le po par dni v tednu. Življenski standard večinoma prebivalstva ni bil po civilni vojni še nikoli nižji kakor sedaj.

V tovornih vlakih se prevaja še vedno veliko več “potnikov” kakor pa v osebnih vlakih.

Kadar se pripeti, da skoči tovorni vlak s tira in se vagoni zvale po nasipu, ali kadar se dogode kolizije in druge nesreče s tovornimi vlaki, tedaj imate vedno priliko čitati, da je bilo ubitih toliko in toliko travpov. Npr., v nezgodi s tovornim vlakom dne 31. julija v Temple, Tex., je bilo 15 ubitih, v bližnjih nezgodah z vlaki skozi prejšnjih par mesecev pa po trije, pet in več v vsakem slučaju. Toda ti potniki niso poklicni tramp, ampak jih je primorala v tak način potovanja kriza. Vozijo se po deželi ker iščejo delo, toda denarja za vozino nimajo, pa so prisiljeni v “box kare”.

Od početka krize je bilo pobitih in ranjenih na tisoče teh potnikov, ki so se onesrečili ne neprikladni vožnji in pa vsled oslabelosti — posledica nerednega življenja, glada, mraza in vročine.

Stotisoče teh ljudi ne ve nič o “vračanju prosperitete in večji dobički korporacij jim niso v nikalo korist.

Tudi zaposleni delavci niso na boljšem, pač pa priganjeni ob borni plači kakor doslej. To velja posebno v obratih, kjer je delavstvo neorganizirano in popolnoma izpostavljeno milosti gospodarjev in bossov.

Delodajalci skušajo vsako stavko zatreti in v teh prizadevanjih jim ni nobeno sredstvo preumazano in ne prebrutalno. Glavno je, da se sužnje obdrži v suženstvu. To pomeni varnost za “vračanje prosperitete” in bogastva izkoriščevalcev.

Konvencija YPSL

Konvencija socialistične mladinske lige (YPSL), ki se je pričela v Pittsburghu, Pa., dne 19. julija, je imela velik posej iz vseh krajev Unije. Bila je največja in najživahnejša izmed vseh njenih zborov v povojni dobi. Novi predsednik YPSL je Ernest Erber in Ben Fischer je novi tajnik. Njen mesečnik Challenge ima 10,000 naročnikov.

KONGRES V MOSKVI SE IZREKEL ZA OBRAMBO BURŽVAZNE DEMOKRACIJE

Ovinek v priznanje zablode, ki je pomagala Hitlerju v sedlo. — “Edino prave” taktike ni

KOMUNISTIČNA internacionala je po 7. letih, ko je imela svoj zadnji kongres, doživela v politiki in taktiki spremembe, kakršnih ji bi takrat ne upal nihče resno prerokovati. Sedmi kongres je vodstvo v Moskvi odlagalo od leta do leta. Datum je bil večkrat določen in nato vsled sprememb, po katerih se ravna vnvanja politika sovjetske Unije, spet odložen. Letos se je končno vendar sešel. Z zasedanjem je pričel 25. julija v Moskvi. Udeležilo se je okrog 400 delegatorov iz petnajst držav, kakor poročajo moskovski korespondent newyorškega dnevnika “Times”. Dva sta prišla iz Zed. držav: W. Z. Foster in Earl Browder.

Popolen preokret komunistične taktike je izjava kominterne za obrambo buržvazne demokracije, za avtonomijo komunističnih strank in za široko ljudsko fronto vseh delavskih, demokratičnih in liberalnih skupin ter strank v boju proti fašizmu.”

Načelo svetovne revolucije, ki je prevladovalo po ustanovitvi kominterne skozi do njenega šestega kongresa l. 1928, je položeno na stran.

Dosedaj so bile komunistične stranke le sekcije, podložne v vsem diktatom iz Moskve. Vsled izjav, ki jih je dal Litvinov ameriški vladi ob priliki pogajanj za priznanje, in francoskemu premierju Lavalu, je potreba sovjetske vnvanje politike zahtevala, da se to razmerje vsaj na papirju spremeni, zato bodo v bodoče komunistične stranke pridružene teoretično svoji internacionalni na slični način kakor so socialistične svoji. Kljub temu njihova avtonomija ne bo tolikšna — vsaj ne prva leta. Resolucija glede pripadnosti in disciplin je zelo previdno in diplomatsko sestavljena.

Časniška agencija A. P. je dne 2. avgusta iz Moskve objavila, da se je kongres izjavil za sporazum s socialdemokratskimi strankami in da je odobril apel za skupnost na amsterdamsko (socialistično) internacionalo strokovnih unij.

Mnogi ne verjamejo, da je to kaj drugega kakor maneuver, dočim drugi domnevaajo, da je preminjanje taktike moskovske internacionalne logična posledica razmer, oziroma posledica nezvedljivosti prejšnje taktike, pa mora to koncem konca prav tako logično dovesti tudi do iskrenega sporazuma z mednarodni msocialističnim gibanjem.

Kljub tem in sličnim resolucijam se taktika komunistične internacionala z ozirom na socialistične stranke in unije ni spremenila. Dolžnost komunistov bo kakor doslej delovati med socialisti in v nekomunističnih unijah na kakršenkoli možen način za svojo stranko. Razmerje med enim ali drugimi ostane v bistvu torej kakor poprej. Vendar pa mnogi sklepi kominterne dajejo upanje na končno združenje obeh mednarodnih gibanj v eno celoto.

Dočim so komunisti na prejšnjih svojih kongresih naglašali načelo, da je demokracija nič drugega kakor sredstvo kapitalizma za uspavanje mase, in da so delavske stranke, ki to demokracijo branijo, izdajalske, reformistične in oportunistične, so se zdaj tudi komunisti izrekli za obrambo take “bogus” kapitalistične demokracije! Seveda v svoji resoluciji povdarjajo, da so za obrambo kapitalistične demokracije le dokler ne bo mogoče uvesti proletarske demokracije — ampak do prošlega kongresa in posebno pod vodstvom Zinovjeva je bil tudi tak nazor izdajalski in kvaren delavskemu razredu. Zdjaj so se po črghih skušnjah pridružili z ozirom na demokracijo v kapitalističnih deželah socialdemokratom. Zal le, da ni kominterna sprejela takega sklepa na svojem prejšnjem kongresu, pa bi Nemčija danes ne imela nacijev v vladi!

Vse važne spremembe v taktiki, resolucije itd., so na ko- (Nadaljevanje na 4. strani.)

Socialisti v Avstriji manifestirajo

Fašizem v Avstriji socialistov ne more pripraviti, da bi odnehali z demonstracijami. Ker so jim na ulicah s silo zabranjene, se zbirajo tajno v bližnjih gozdih, ali na pogrebih svojih sodrugov in kjerkoli mogoče. Policija izvršuje aretacije, sodniki izrekajo obsodbe, ampak socialističnega gibanja ne morejo spraviti s površka.

Ko je nedavno umrl znani socialist dr. Otto Gloeckel, “oče nruočnega sistema v avstrijski republiki”, je fašistična vlada izdala dekret, da pri njegovem pogrebu ne bo trpela nikake demonstracije. Pokojni Gloeckel je bil po februarjski vstaji aretiran in nato ga je diktator držala dolgo v zaporu brez obravnave. Ječa ga je uničila, da je omagal. Kljub pretinjam policije se je pogreba udeležilo pet tisoč socialistov. Na pokopališču pa jih je začela pretepati, ker so metali rdeče nageljne na grob svojega sodruha. Kinčanje grobov z rdečimi nageljni je v Avstriji danes velezadajniški čin. Kljub temu so grobov ubitih žrtev fašističnih

divjakov čestokrat posuti z rdečim cvetjem. Policija straži in straži vse noči — ampak grobov je veliko in vlada nima dovolj denarja, da bi mogla pri vsakemu imeti policaja ali orožnika.

Dr. Schacht, predsednik Reichsbanke, ki kontrolira nemške finance, je prošli teden posvaril “radikalce” v nacijski stranki, da bodo morali popustiti, ako nočejo spraviti Hitlerjeve tretje rajh v resno opasnost. Dr. Schacht je s tem imel v mislih boj nacijskih “ekstremistov”, ki ga nepamirljivo vrše proti židom in v drugi vrsti proti katoličanom. Hitlerjev režim ni stopil samo na delavsko gibanje, kakor Mussolinijev v Italiji, ampak je šel v boju toliko dalj, da se je zameril s svojcem zatiranjem židov in s provociranjem katoličanov vsemu židovstvu in katoliški cerkvi.

To je odvzelo simpatije Hitlerju in njegovim nacijem tudi med mnogimi tistimi krogi v inozemstvu, ki so drugače sovravniki delavskega gibanja in naklonjeni fašističnim metodam v zatiranju marksizma. Vzrok boja proti katoliški cerkvi v Nemčiji je, ker so nacijski “radikalci” za nemški nacionalizem in “nemško vero”, kajti katoliško smatrajo za orodje papeževе politike in zdaj tudi za sredstvo Mussolinijeve diplomacije (slučaj Avstrije).

Naravno, da so delavci glavni faktor v opoziciji proti fašističnemu terorju v Nemčiji in kjerkoli drugje, ampak kapitalistični tisk njihove borbe ne omenja dosti, toliko bolj pa objavlja poročila, ki prihajajo proti nacijem iz buržvaznih in katoliških krogov. Delavstvu je to prav, kajti

V TEJ ŠTEVILKI

Članek na prvi strani o kongresu kominterne, ki je spremenil njeno stališče z ozirom na “buržvazno demokracijo” in predrugičil njeno taktiko v mnogih drugih uprašanjih.

Na 2. strani je članek o frakcijskem boju v socialistični stranki in o dogovoru za pomirjenje ter skupno delo.

Ali bo Roosevelt res izvedel “redistribucijo bogastev”? Čitajte članek na 1. strani, ravno tako o propagandi power trusta, komentarje pod naslovom “O tem in onem” in o naraščanju svetovne opozicije proti hilerizmu. Poleg teh je v tej številki Proletarca mnogo drugega zabavnega in poučnega čtiva.

Vsesplošna opozicija proti Hitlerju narašča

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$8.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz.
Business Manager..... Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager..... John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 WEST 26TH STREET CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Zmaga pristavev enotnosti v soc. stranki

Milwaški župan Daniel W. Hoan, član eksekutive soc. stranke, je pred tedni prevzel nalogo pomirjevalca v frakcijskem sporu, kateri je imel svoje glavno zaledje v newyorški socialistični stranki. Boj se je pričel odprto na prošli konvenciji soc. stranke, oblikovanje sedanjih glavnih dveh struj pa sega nazaj na milwaško konvencijo l. 1932 in še dalje.

Na detroitiski konvenciji je ta spor našel izraza v prekanju radi predložene načelne izjave, ki jo je večina delegatov odobrila in prav tako tudi večina članstva, dasi ta večina ni bila velika.

Socialistična stranka v New Yorku je bila vsa leta več ali manj vodilna skupina v ameriškem socialističnem gibanju. Na konvenciji v Detroitu je bila potisnjena v ozadje, kar je vodila struja v newyorški organizaciji, katero njene kritiki nazivajo za "stare gardo", smatrala za preračunano zadano klofuto. To seveda ni hotela mirno sprejeti. Njeni pristavi so bili poraženi v sedmih dni strnjenejše militančnih in drugih skupin, katere je združila želja po drastični spremembi v vodstvu soc. stranke. To jim je bilo še toliko boljše, ker je pred to konvencijo umrl glavni vodja "stare garde" in skozi mnogo let glavni intelektualni voditelj organiziranega socialističnega gibanja v tej deželi — Morris Hillquit.

Boj, ki se je nadaljeval v času referendumov o načelni izjavi in pozneje, je postal socialistični stranki vedno bolj kvačen. Strasti so si odprle ventile in situacija v stranki se je slabšala. Od zunaj so sčuvali komunisti in drugi taki radikalni krogi, ki za socialistično stranko ponavadi nimajo nikoli prijateljske besede.

New Leader je postal striktno glasilo "stare garde". Militanti so nekaj časa širili Oscar Ameringerjev tednik, končno pa so si ustanovili v New Yorku svoj list. Odnosaje je to poostroilo. V krajih, kjer je socialistična stranka šibka, kot v Ohio, Illinoisu, v distriktu Columbia itd., kontrolirajo vodstva pokrajinskih postojank večinoma takozvani militanti, ki so bombardirali eksekutivo z resolucijami, da naj proti "stari gardi" drastično nastopi, newyorški soc. stranki naj odvzame čarter, jo nato reorganizira in vodstvo pa kajpada poveri militantom.

James Oneal, urednik New Leadera, in Louis Waldman sta bila glavna predstavnika stare garde v tem boju. Oneal je dokazoval, da so se v soc. stranko ugneti agenti provokatorji, ki hočejo pod krinko revolucionarstva zrušiti strankine postojanke vsepovsod, da ne bo nobene več močne in vplivne. Militanti so odgovarjali, da je v resnici stara garda tisti element, ki ruši stranko, oziroma ji je v oviro pri njenem napredku. Večina eksekutive je bila v tem boju od početka proti vodstvu newyorške soc. stranke. Klicala jo je na odgovornost in na zagovor, grajala New Leader in pretila z drastično akcijo. Ampak Oneal, Waldman, Solomon, Gerber, Lee in drugi voditelji newyorških socialistov so vztrajali pri trditvi, da zastopajo nič drugega kakor tradicionalno stališče ameriške socialistične stranke, ki je neomadeževana v svoji zgodovini, in da se vročim glavam novodošlecev, med katerimi so v ospredju sanjavi teologi, neizkušeni intelektualci in fanatiki, ne bodo podali. Z newyorško večinsko skupino je bilo vodstvo socialistične stranke v Pennsylvaniji in v več drugih krajih, kjer so strankine postojanke najjače.

Spor se je ostril, in eksekutiva je dospela na točko, na kateri se je morala odločiti v bistvu ali za razkol ali pa najti pot v sporazumu.

Norman Thomas je s "stare gardo" že dolgo v navzkrižju in je v tem boju militante odprto podpiral. On torej ni mogel biti več ošiba, ki bi bil v stanju pomirjevalno vplivati. V tem položaju je sprejel vodstvo Daniel W. Hoan, ki je povedal enim kot drugim, da se naj odločijo ali za razkol, ali pa za socialistično stranko. Če so jim kaprice več — tedaj naj pobijajo pomirjenje. Ako pa so za stranko tudi dejansko, naj to dokažejo z resno voljo za iskren sporazum in se odločijo za delo, da gre stranka lahko v svoj proti reakciji in kapitalizmu enotna, ne pa, da si bi lomila svoje sile z notranjimi prekanji in intrigami.

Po Hoanovem posredovanju je nevarnost razbitja stranke odstranjena. Tisti, ki so za vsako ceno hoteli, da se naj primora staro gardo na "ubogljivost", so kajpada nezadovoljni. Ampak splošno mnenje je, da je bila ogromna večina članstva proti sedanjemu frakcijskemu boju in je od vodstva upravičeno pričakovala, da mu napravi kraj.

Za dogovor, kakor je bil sklenjen med zastopniki eksekutive in odborom newyorške soc. stranke, so glasovali za eksekutivo soc. stranke Darlington Hoopes, poslanec v pennsylvanski legislativi, Daniel W. Hoan, profesor Sprague Coolidge, Leo Krzycki, predsednik soc. stranke in podpredsednik unije ACW, James D. Graham, predsednik Montana State Federation of Labor, James Oneal in Norman Thomas.

Slednji je izjavil, da glasuje za dogovor, ker je za enotnost stranke in ker načelne deklaracije v ničemer ne spreminja. Proti sprejemu so glasovali brez pridržka Maynard Krueger, Franz Daniel in Powers Hapgood, ki so bili na prejšnji konvenciji v eksekutivo prvič izvoljeni, in Devere Allen. Slednji je izjavil, da ako bi bila enotnost stranke odvisna od njegovega glasu, bi ga oddal za dogovor.

Algernon Lee, direktor Randove šole za socialno znanost, predsednik odbora soc. stranke v mestu New York in eden vodij takozvane "stare garde", je izjavil, da doseženi sporazum ni zmaga njegove ne kake druge struje, pač pa pomeni zmago za socialistično stranko.

New Leader je v uredniškem članku izjavil, da se bo držal dogovora in pomagal k enotnosti.

MEHIKO SKOZI POLITIČNO IN SOCIALNO KRIZO

Mehiški predsednik Lazaro Cardenas je v političnem sporu s prejšnjim predsednikom Plutarco E. Callesom izšel zmagovito, toda kriza s tem ni bila odstranjena, kajti varoki, radi katerih delavci stavkajo, so še tu in tudi kmetje so nezadovoljni. Katoliška cerkev stori kolikor more, da se bi notranji položaj poslabšal. Pripravljena se je pobovati z vlado le, ako umakne svoje drastične restrikcije, s katerimi omejuje število duhovnikov in cerkve ceremonije.

— Katoličanom je več, ker je bil Tomas Garrido Canabal, guvernér države Tabasco, odstavljen. Obtožen je bil diktatorskih metod in terorističnih dejanj. V državi Tamulipas pa se je uprlo 9,000 kmetov, ki so prišli v mesto Matamoros in oblegali guvernérjevo palačo. Zahtevali so med drugim odstop župana in guvernérja. Na sliki spredaj je njihov voditelj Presiliano Delgado.

Izmed federacij so se v tem sporu nagibale popolnoma na stran vodstva newyorške soc. stranke finska in židovska — obe relativno velike, in pa čehoslovaška. Finska in češka sta apelirali na eksekutivo, da naj prepreči razkol. JSZ se v ta boj ni umešavala, pač pa so njeni člani bodisi v klubih ali v Proletarcu lahko svobodno izražali svoje misli in nazore. Če bi prišlo do razkola, bi bil bržkone usoden tudi za JSZ, ker so bila mnenja v nji razdvojena. Proletarac je skozi ves čas zagovarjal stališče enotnosti na podlagi združnega razumevanja, tolerance in socialističnih načel, ki se jih ne sme kompromitirati. Ker je zastopal torej le skupne strankine koristi, ni hotel služiti ne eni ne drugi struji, kar je bilo v teh okoliščinah edino pravilno in — socialistično.

O slavlju 30 letnice Proletarca na Moon Runu, Pa.

Moon Run, Pa. — Naši javnosti je znano iz prejšnjih poročil, da smo imeli v tej naselbini dne 13. in 14. julija slavje tridesetletnice Proletarca, ki je sijajno uspelo. Ta dva dneva nam ostaneta v spominu in dogodek je vreden, da se ga za beleži v Proletarčevu zgodovino. S proslavo smo pričeli v soboto 13. julija popoldne. Vreme je kazalo kakor nalašč za tako privedite. Od začetka je izgledalo, da ne bo nikogar bližje. Šele proti večeru so začele prihajati večje skupine, ob 8. pa so se pripeljale vrle Bergantove hčere in njihov očec iz Lisbona. O. One so igrale na priveditvi. Potem je postalo vse razigrano. Ljudje so komaj čakali, da so pričele igrati vesele valčke in druge plesne komade. In res je bilo na plesišču kmalu vse živo. Tudi jaz sem se pomešal vmes s svojo partnerico, pa smo se vrteli s potrebnimi odmori pozno v noč. Udeležba v soboto je bila večja kot smo si jo upali pričakovati.

V nedeljo naslednji dan smo se člani kluba spravili zelo zgodaj na delo, dasi je bil marsikdo izmed nas od prejšnjega večera toliko utrujen, da bi se mu zelo prileglo ostati v postelji. Ob 10. dopoldne je bilo spet vse pripravljeno za nadaljevanje slavlja in zabave. Hladna pijača je zelo prijala, posebno onim, ki smo "mačka" preganjali — posledica iz zabave prejšnjega dne. Vremenski bogovi so nam bili zelo naklonjeni in sonce je pripekalo z vso svojo silo ter držalo točaje prihladni pijači zelo zaposlene. Z izvajanjem sporeda se je pričelo med 3. in 4. uro popoldne. Vodil ga je s. Jacob Ambrozich, ki je ob uvodu razložil pomen te slavnosti in Proletarca. Bergantove hčere so nato zaigrale Internacionalno. Anton Zornik je govoril o pomenu Proletarca in njegovi borbi za delavstvo, ki jo vodi skozi 30 let. Nato je s. Ambrozich predstavil našega glavnega govornika, sodruga Fred Pauli, ki je organizator soc. stranke v Allegheny County. Govoril je o borbi unijskega delavstva, o pomenu soc. stranke in njenega časopisja in o splošnem položaju. Dasi je govoril nad eno uro, bi ga občinstvo z užitkom poslušalo naprej, če bi še nadaljeval. Njegova izvajanja so odobrvali

naši ljudje in drugorodci, ki so prišli na to privedite. Udeležba v nedeljo je bila res obilna. Zastopane so bile vse naselbine tega okraja in videli smo udeležence tudi iz drugih krajev Penne, in iz države Ohio in West Virginia. Klub št. 175 JSZ je na svoji seji sklenil, da se javno zahvali vsem, ki so nas posetili v tako obilnem številu in s tem pokazali, da se strinjajo z velikim delom, ki ga vrši Proletarac za delavski razred.

Priznanje in hvala vsem, ki so z udeležbo ali na kakršnih koli drug način pripomogli, da je bila ta manifestacija k jubileju 30 letnice Proletarca tako sijajno izvršena. **Jacob Skerl.**

IZ KANSASA

V nedeljo 21. julija se je vršil v Pittsburgu velik šod stavarjev iz svinčinih in cinkovnih rudnikov ter iz topilnic v okolici Joplina, Galene in Picherja. Na stavki so že od 8. maja. Zahtevajo priznanje unijske in razna izboljšanja delovnih razmer. Shod se je vršil tu v Crawford okraju, ker je okraj Cherokee, pod katerega spada nekaj teh obratov, še vedno pod vojaško komando in so vse civilne svobodščine suspendirane ter shodi prepovedani. Shodu je predsedoval Alex Howatt. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva od kansaskega guvernèra Landona preklic obsednega stanja in razpustitev čet pobojnikov, ki so v službi šerifa Simsa. Mišičniki in ti pobojniki terorizirajo stavarke in drugo ljudstvo, kot da smo pod Hitlerjevo peto.

Kmalu po pričetku stavke so kompanije organizirale skebe in vsi trije guvernèri iz Kansasa, Missourija in Oklahome so poslali milico za protekiranje skebov in strahovanje stavarjev. Vse kaže, da je stavka izgubljena, kar ni čudno. Čudno bi le bilo, ako bi v takih okoliščinah bila uspešna. Premogarji in drugi organizirani delavci pomagajo tem stavarjem finančno, da jim je mogoče vzdržati toliko časa.

Kansaski guvernèr Landon je že večkrat pokazal, da je njegov "ljubezen" do delavcev zapopadena v podpiranju korporacij. Po srednjem zapadu se vrši agitacija zanj, da se ga

Popravek datuma in drugo iz urada kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — V prejšnji številki je bilo pomotoma poročano, da se vrši prihodnja seja kluba št. 1 dne 22. avgusta. Pravilno bi se moralo glasilati "v petek 23. avgusta". Seja bo važna. Po končanem redu sledi diskuzija kot običajno.

Prošlo soboto se je vršila pri Kegli v Willow Springsu večerna zabava našega pevskega zbora "Sava". Kljub dokaj neugodnemu vremenu je bil posej dober.

V nedeljo 18. avgusta bo izlet članstva kluba št. 1 na "kranjski hribeček" nad Stežarnjem v Willow Springsu. Vabljeni so vsi člani klubov JSZ in drugi številni prijatelji delavskega gibanja. Privedite jih s sabo. Več podrobnosti o tem izletu bo v prihodnji številki.

Piknik čitateljev Proletarca in prijateljev delavskega tiska vobče, ki ga prirejamo v korist Proletarca vsako jesen, se bo vršil v nedeljo 29. sept. na Keglovem vrtu.

Storimo vsak v svoji moči, da bosta ti dve in druge naše prireditve uspešne, in da bo klub napredoval kakor taka delavska organizacija zasluži.

Justin Zajc, tajnik kluba.

Millard banka morda izplača nadaljne "dividende"

Chicago, Ill. — Receiver Millard State banke, v kateri ima vlog precej Slovencev in tudi slovenskih organizacij, pravi v svojem zadnjem četrtletnem poročilu, da bo v tem četrtletju bržkone izplačala nadaljnjih 5 odstotkov "dividend". Doda da je izplačala vseh skupaj 35 odstotkov ali skupaj \$254,500. Poleg tega je izplačala \$37,000 prednostnih vlog. Ob zaključku meseca junija t. l. je imela \$33,000 gotovine. V zadnjem četrtletju so njeni dohodki znašali samo \$3,000. Od kar je v likvidaciji (5 let) je prejela za bonde in druge tiralte \$457,000. Od tega je izplačala

O tem in onem

"Komunistična stranka stalno raste"

Earl Browder je na sedmem kongresu kominterne v Moskvi konstatiral med drugim: "Ameriška komunistična stranka stalno raste." Tukajšnji komunistični listi poročajo, da je kongres na to izjavo priredil Browderju ogromno ovacij.

Na vsakem kongresu je poročilo isto — "stalno raste!" Ampak vendar — mar ni imela ameriška komunistična stranka že okrog 80,000 članov? Danes jih ima trikrat manj.

"Hrvatski dan v Chicagu"

Trije hrvatski duhovniki v Chicagu so priredili piknik pod firmo "Prvi hrvatski katoliški dan v Chicagu". Udeležilo se ga je nad 5 tisoč ljudi, med njimi mnogo Srbov in Slovencev, kakor poroča Jugoslovenski Glasnik z dne 1. avgusta, ki je glasilo režimovcev. List se zelo ljuti, ker je bila sveta katoliška cerkev porabljena na tem pikniku za sredstvo propagande in prid hrvaškega separatizma in Paveličevih atentatorjev. Glavni govornik je bil A. M. Došen, urednik "Nezavisne Hrvatske Države", ki izhaja v tej deželi. To bo bržkone tudi edina "nezavisna hrvatska država", kajti Hrvati na Hrvatskem pod vodstvom dr. Mačka se pripravljajo na sporazum s Srbi in za vstop v vlado.

Dr. Korošec je vrnil demokracijo

Gospod, ki je v Am. Slovencu konstatiral, da je notranji minister dr. Korošec vrnil demokracijo Jugoslaviji, bi bil prav tako v skladu z resnico, če bi dejal, da je Henry Ford pristopil v komunistično stranko, da se je republikanska stranka izjavila za podpiranje predsednika Roosevelta pri prihodnjih volitvah, da je Anton Grdina postal boljšešev in da se je SNPJ na svoji konvenciji izrekla za združenje s KSKJ in za njena pravila.

Konec komisije za preiskovanje ječ v Jugoslaviji

Komunisti, ki so zbirali sredstva, da pošljejo komisijo v Jugoslavijo, so namen dosegli, kajti zbrali so potreben denar in poslali zastopnike, ampak svoje druge namere niso mogli izvršiti. Dali so si nalogo preiskati stanje jetnikov — političnih jetnikov — v jugoslovenskih ječah, česar jim vlada pod vodstvom notranjega ministra dr. Korošca ni dovolila. To so komunisti vedeli v naprej, ker jim je znano, da nobena država ne dovoljuje samopostavljenim opozicijskim komisijam preiskovati ječ in zaslišavati jetnike. Shodi, demonstracije, peticije, resolucije in tiskovna propaganda so veliko boljše sredstvo v borbi za osvoboditev političnih jetnikov, kakor pa pošiljanje komisij, kakršno je dr. Korošec izgnal iz Jugoslavije.

Fašizem v Nemčiji in Italiji

Iz poročil v časopisju je razvidno, da je danes glavna ost boja zoper fašizem obrnjena proti nacijem, dočim se na enako brutalne črnosrajčnike in njihovega duceja v Italiji pozablja. Čemu? Mar zato, ker je delavstvo v Nemčiji bolj uporno? Ali radi tega, ker naciji preganjajo žide neglede na njih imovino in prepričanje? Ali vsled tega, ker naciji ne prizanašajo niti katoliškim svečnikom? Vse to so vzroki, radi katerih je opozicija proti fašizmu v Nemčiji jača kakor pa v Italiji, kjer je boj proti krvnikom v vladi odvisen le od zavednega delavstva. Zato je naloga mednarodnega delavstva voditi svojo borbo enako proti Mussolinijevim kakor proti Hitlerjevi vladi. Se celo na kongresu v Moskvi so to pravilo prezrli.

Konec "princa" Mdivanija

Gruzijski "princ" Alexis Mdivani, ki je bil najvišje plačan gigolo, se je v Španiji v avtni nezgodi smrtno ponesrečil. Mdivani je poročal bogate milijonarke hčere, flirtal z "movie stars" in dvoril bogatim damam. Zivel je res kakor najbogatejši princ na stroške hčera plutokratov, katerim so prigrabali promocije delavci in delavke za najbornejšo plačo. Poleg njega je še precej drugih "princev", ki žive v razkošju na enak način, kakor ubiti Alexis. Tudi ta madež na družbi izgine šele s kapitalizmom.

"Obvarujmo republiko"

Lastnik čikaške "Tribune" Col. Robert R. McCormick potuje že par let po deželi in nastopa na shodih plutokratov, katere kliče v boj za obvarovanje republike. Kdo pa republiki kaj hoče? Seveda, McCormick ima v mislih republiko svoje bogataške familije, republiko, v kateri kraljujejo Morgani, Melloni, Fordi, Mitchelli, DuPonti itd. To je treba rešiti. Pred kom? Pred večjimi davki in Rooseveltovim umešavanjem v privatni business!

Klerikalizem med ameriškim Slovenci

"Katoliška stvar med našim narodom napreduje," je konstatiral velik iz tabora pravovernih. Ni pretiraval. Kljub krizi vzdržujejo ameriški Slovenci danes več duhovnikov, več cerkva, zavodov, šol, sester, cerkvenikov, patrov in fratrov, ko kdaj prej. To se pozna tudi v napredku KSKJ.

prej omenjene svote vlagatelj. \$54,000 je v tem času izdala za "protektiranje aktivne" (plačevanje davkov, popravi-

la, za zavarovalnine itd.), advokati so dobili \$34,000, za pisarniške moči je receiver izdal \$28,500, \$15,000 pa je znašala njegova plača. Receiver meni, da dobe vlagatelji do konca likvidacije prejkone nekaj nad 50 odstotkov za vsak vloženi dolar.

"In vendar se giblje..."

Sygan, Pa. — Mnogi znaki dokazujejo, da se delavstvo nagiblje v socialistično smer in to ne samo naše ampak delavstvo v splošnem. Slavlja 30 letnice Proletarca so dobro obiskana, kar je dokaz, da naše ljudstvo zna ceniti veliko vrednost tega lista. Ako bi w isti meri tudi agitiralo zanj, bi bilo za delavsko gibanje še veliko boljše.

Povabilu za pomet Proletarčevega jubilejnega slavlja v Moon Runu, ki se je vršilo 13. in 14. julija, se je odzval tudi tukajšnji klub št. 13. Sodrugi v Moon Runu in drugi, ki so de-

lali, so svojo nalogo častno vrnili, za kar zaslužijo priznanje. Udeležili smo se tudi konvencije Socialistične mladinske lige (YPSL) v Pittsburgu, ki se je vršila 19. do 21. julija. Imela je velik pomet in pokazala, da se tudi mladina zaveda svoje naloge v boju proti sedanjemu sistemu.

Tudi slavje našega kluba št. 13 je bilo uspešno, dasi poročam o tem že malo pozno. Zahvaljujem se vsem, ki so se udeležili proslave in pomagali k uspehu v moralnem in gmetnem oziru. — Lorenz Kavčić.

Manifestacija v Sheboyganu v spomin ubitih stavarjev

V nedeljo 28. julija se je vršila v Sheboyganu manifestacija delavstva v spomin dveh stavarjev, ki sta bila pred letom dni ubita pred Kohlerjevo tovarno. V parku, kjer se je vršila, je poslušalo govornike okrog 5,000 ljudi. Manifestacija po mestu pred pričetkom shoda se je udeležilo 2,000 delavcev.

ANDREAS LATZKO:

SEDEM DNI

ROMAN. — Poslovenil MILE KLOPCIC.

(Nadaljevanje.)

Kakor žganje je srkal Abt to izzivanje. O, tako je prav, le kar tako dalje, gospod baron! "Saj, saj! Gospod baron! Prosim, telefonirajte vendar! Še bolj enostavno: odprite hitro okno, pa vam sam prikrličim stražnika! Ali pa naj napravim na stopnicah hrušč in trušč? Gotovo je dovolj strežajev v hiši. Le nič strahu! Dam se ukleniti. — Dama vam je položila ključ pred vrata vsekakor le zato, da ji želite vesele božične praznike. Kako nerodno, da gospoda majorja ni doma! Ljudje so vendar tako zlobni. Navsezadnje vas bodo še opravljali!"

"Pea!" je zarenčal Mangien, ves iz sebe zaradi tega nesramnega zasmehovanja, ter segel z desnico po revolverju.

Toda njegova jeza je Abta še bolj omamila, izzivajoče je napel prsa in objestno vrisnil:

"Pihalnik imate tudi? — Le kar! Ustrelite! Kaj imam posebnega izgubiti? Z znojem prepoljene čunje, svojo zamazano luknjo in blaženost, garati šest dni od sedmih v tovarni. Tu! Streljajte! — Oglejte si moje parklje! — Če ustrelite, mi jih ne bo treba dalje mučiti — imel bom svoj mir — a vi boste tlačili v cepu! In dama tudi! — Jaz čakam."

Brez odpora je pustil Mangien, da mu je Mimi iztrgala browning iz roke.

"Nimam za kaj, da bi vam privoščil smrt" — je dejal hripavo — "na vsak način mi hočete nekaj storiti, še zmerom ne vem, zakaj. Povejte že vendar jasno in naravnost, kaj naj prav za prav storim za vas? Kar tako tjavendan niste prežali name. Denarja ne marate. Kaj torej želite?"

To je bilo edino vprašanje, ki je lahko sprožilo Abta v zadrego. Pogledal je v tla in zajecljal:

"Kaj — kaj želim?" —

Njegova trdnost je nenadoma izginila, kakor da jo je veter odpihnil. Tedaj so v beganju sem ter tja obitčale njegove oči na barovnih svetlih lakastih čevljih, vzorno zlikanih hlačah. Nehote je primerjal z njimi svoje težke škornje, razcefrane, premočene hlače. In tedaj je nenadoma vrgel glavo spet kvisku, sam presenečen nad domislekom, ki mu je vrnil vso gotovost.

"Ne mnogo, le nekaj malega želim!" — se je zmagoslavno posmehoval. Ves obraz mu je žarel od škodoželjnosti. "Enkrat biti gospod, enkrat ukazovati — vam ukazovati, to želim! Trideset let moram držati jezik za zobmi — vi pa ste mi ukazovali. Danes naj bo narobe! Danes boste poslušali vi! Saj ne zahtevam bog ve česa, kaj ne? Enkrat po tridesetih letih naj drži gospod baron svoj jezik za zobmi! — Ze zdaj so vam stopile žile iz čela, pa ni pretreklo še niti trideset minut, kar!"

"Kaj čenčate neprestano o tridesetih letih?" je bruhnil iz Mangiena zadržani srd. — "Pred tridesetimi leti sem jahal svojega lesene konjčka."

"Saj! Saj! Vem prav tako dobro kakor vi! Saj sem sedel na istem lesenem konjčku — imel sem to veliko čast, da sem se smel igrati z gospodom baronom, dokler —"

"Ah, vi ste to? — Kako ste že rekli, da vam je ime? — Kaj niste? — No seveda! Zdjaj se spominjam natanko: vaša mati je bila kuharica. — Nazadnje vam nemara moj tajnik ni poslal tistega denarja? — Potem gre pač za pomoto! Jaz vem natanko —"

"Pač, pač! Najponižnejša hvala gospodu baronu! Tistih deset mark sem v redu prejel, z opozorilom, naj drugič nikar ne nadlegujem več! To je mnogo denarja, deset mark! Več gospod baron najbrže niti sam nima!"

Odureno se je zakrohotal tako glasno, da je Mimi Brenkenova skočila k njemu in bi mu bila položila dlan na usta, če ne bi bil sam utihnil. Prezgodaj detati hrušč, tega ni hotel — bog varuj! Kaj bi bil imel od tega, če bi bil napravil škandal — preden mu je gospod baron služil, preden se je udal in ponižal? To je obetalo glavno zabavo!

Čisto tiho, šepetaje — le njegove poteze so izražale težko zadrževano jezo — je na dolgo in široko pripovedoval zgodovino svojega pisma, s katerim je beračil, opisoval materine nadloge, obup, ki ga je vsak večer bičal mimo bogatih izložb Friedrichstadta.

"Uboga para, kakršen sem jaz, nima vendar ničesar drugega prodati kakor svoje krepplje. Več kakor delati ne more! Toda delavnik ostane zmerom le delavnik. Ravno toliko, da je za hrano in spanje — za posebne izdatke ti ne ostane nič — tega niti gospod baron ne more tajiti."

Ze dolgo ni govoril več Mangien. Realisti-

čni opis boleznj njegove matere je Mimi ganil. Izraz groze v njenih sinjih očeh je podžgal Abta o zgovornost. Utihnil je le, ker so ga premogli spomini in ni mogel več dalje.

Ravno v kratko, napeto tišino je udarilo veselo zvončkanje stare francoske ure, ki je vsako uro odcingljala iste ljubke takte gavo.

Prestrašen iz svojega mrkega premišljanja, je Abt presenečen zmajeval in jezno renčal: "Za takšne stvari je seveda zmerom dovolj denarja! Za ure, ki muzicirajo, za vsako zvončkljarijo. Na steni vendar morajo viseti drage slike, in takénele kitajske punčke tudi ženico, ki petdeset let ni položila niti enkrat svojih rok v naročje — zanjo je na svetu ne sme manjkati, bog varuj! Samo za ubogo kvečjemu deset mark! Če ji to ne zadostuje, naj pač leži, dokler se ji koža ne odpre, naj se prilèpi na tistih nekaj umazanih mark, ki jih tako nujno potrebujem."

Baron je s konico čevlja vlekel po obrisih cvetličnega vzorca na preprogi — in molčal. Kaj naj bi bil odgovoril temu obupanu? Da ne moreš uslišati vseh prošenj, če jih dobiš vsak dan po dvajset do petdeset? — Nekdo zahteva denar za najemnino, da ga ne bodo vrgli na cesto, drugi grozi s samomorom, če mu ne boš pomagal z nekaj tisočaki, da reši svoje staro, pošteno ime pred grozečim konkurzom — in vsakdo misli kakor ta maščevalni norec tu: bogati Mangien ne more in ne sme gledati na tistih nekaj umazanih mark, ki jih tako nujno potrebujem.

Zaman bi poizkušal to dopovedati temu pobezelemu človeku. Treba je biti spretn — izmikati se in v vsem popustiti, dokler se ti ne posreči izvabiti pobalina iz hiše. Ko ne bo moglo njegovo kričanje napraviti nič hudega več, ga postaviš pred izbiro: tu imaš pest denarja — samo miruj! Sicer pokličem svojega prijatelja na policijski direkciji. Ta zna sijajno opraviti z nasilniči. Izberite!

"Mislim, gospod Abt, da se bova lahko sporazumela — pravi krivec je moj tajnik, temu jih že se napojem. — Če bi se bil malo bolj potrudil in izčrpnje navedel vsebino vašega pisma, bi se vaši ubogi materi ne bilo treba tako mučiti, to mi lahko verjamete. Popraviti tega žal ne morem več! A če hočete z mano — prej moram še..."

"Ah? Radi bi, da bi šel odtod," se je porogal Abt. "Ne, gospod baron, tako neumen nisem, še dolgo ne! Nikamor se ne ganim, prav nikamor!"

"Za vraga, kaj pa potem hočete? Zadnjič vas vprašam: bi radi denarja? Dam vam ga! Bi radi službo? Rad vam pomagam do boljše plače ali z denarjem do osamosvojitve — ne morda zato, ker se bojim romana, ki ste si ga izmislili o nekakšnem ključu pred pragom in kaj vem še. Te čenče so mi figo mar! Vi sami ste prisilili damo, da me je poklicala sem, zdaj pa bi radi kovali dobiček iz tega, da je dama ugodila vaši želji. Plašiti se ne dam, to si izbijte iz glave! Toda, zaradi vaše matere, ki sem ji..."

Z naglo kretjono je dvignil Abt lepi, z rožami okrašen stol v svoji bližini čez glavo ter ga postavil pred vrata. Zajahal je stol, se naslonil s hrbtom na navznoter odpirajoče se krilo ter se namestil kakor kdo, ki ne misli prav kmalu vstati. "No, potemtakem pač lahko počakam!" — se je mirno režal.

"Moj 'roman' o ključu bo gospoda barona že zanimal! Kdaj pa se vrne? Pred ponedeljkom ne delamo — časa torej dovolj. Takole sedeti se človeku kaj prilèže. Za lakoto umreti v tako odlični hiši me tudi ne bodo pustili."

Baron in Mimi sta se za hip spogledala; Abtova premišljena mirnost je oba prestrašila. Sedel je, kakor da je vsa njegova jeza nenadoma izpuhtela; močne čeljusti so mu ko buldogu štrlele naprej. Njegova hladna odločnost je učinkovala mnogo bolj strahéče kakor vihrava, nebrzdana jeza poprej: Mangien se je nehote ozrl po revolverju, ki ga je bila Mimi položila na kamin.

Abtovemu bistremu pogledu ni ušel ta bežni obrat z glavo, zaničljivo se je nasmejale in pokazal na browning:

"Ta vam ne bo pomagal iz zagate — tu pomagam lahko samo jaz — če hočem, zahtevam pa svojo trdno določeno ceno. Pa če mi podarite hišo kje Under den Linden ali farmo v južni Ameriki — jaz hočem, kar hočem! Ali se mi boste pokorili — ali — ali pa pride do škandala, kakršnih pozna Berlin malo! Prosim, gospod baron naj izbira!"

(Dalje prihodnjič.)

Proslavljanje junaštva za militarizem

V Soissonsu v Franciji so postavili ogromen spomenik v počastitev francoskih vojakov, ki so padli v drugi bitki pri Marni. Ob enem izraža ta spomenik zahvalo zaveznikom, ki so pomagali Franciji v svetovni vojni. Od časa do časa se vrše pri njemu manifestacije, večkrat pa vojake svečanosti. Na tej sliki je predsednik Francije LeBrun, ki polaga venec k spomeniku. Okrog je častno vojsko spremstvo.

IZ NAŠEGA GIBANJA

Forest City, Pa. — Frank Ratic, ki je eden izmed najstarejših sodrugov v našem pokretu, se spet pogostje oglasa. Zadnjič je poslal dve naročnini.

Sheboygan, Wis. — Frank Stih je obiskal rojake in skolektal 8 naročnin.

Aliquippa, Pa. — Bartol Yerrant je pisal po imenik naročnikov v Penni, kar pomeni, da planira nadaljne agitacijske obiske. Zaeno je poslal dve naročnini.

Neola, Utah. — Anton Peterca je pisal po knjižico z navodili o državljanstvu, ki jih ima v zalogi Proletarec. So po 15c.

Yukon, Pa. — Rudolf Fradel, ki je bil nedavno v Johnstowu, Lloydellu, Kraynu in w drugih bližnjih naselbinah, je dobil 9 naročnin. Z agitacijo nadaljuje.

Chicago, Ill. — Karoline Macerl bo na vrhu prihodnjega izkaza poslanih nabožnin, ako jo do objave ne prehiti kdo izmed veteranov v agitaciji. Prošli teden je poslala 7 naročnin. Fr. Zaitz je izročil 4 in vsoto \$2.50 listu v podporo, ki je bila zbrana med somišljeniki v Palisade, Colo. — Klub št. 1 priredi izlet v forest preserve v nedeljo 18. avgusta.

McIntyre, Pa. — Vincent Yaksetich poroča, da sta šla z Antonom Modicem okrog rojakov v namenu agitacije za Proletarca. Ker rovi obratujejo le par dni v mesecu in vsled velike brezposelnosti med rojaki, v svojem prizadevanju nista uspeła.

Arma, Kans. — Anton Sular je poslal 1 naročnino in pravi, da so farmarji v njegovem okraju v zagati za denar, vsled tega mu ponujajo za naročnino kokoši, pšenoico itd., nekateri pa v šali celo žene in otroke. V takih okolščinah bo Proletarca tam seveda zelo težko razširiti.

Milwaukee, Wis. — Jacob Rožič je poslal 6 naročnin. Poročča, da je klub št. 37 JSZ sklenil, da priredi enkrat v jeseni jubilejno slavo našega pokreta. Proletarec slavi letos svojo 30 letnico, JSZ 25 letnico in tudi klub št. 37 praznuje letos svoj srebrni jubilej.

Chas. Pogorelec na agitaciji za Proletarca in J. S. Z. v Ohio in Penni

Prošlo nedeljo je pričel s. Chas. Pogorelec z agitacijsko turo za Proletarca in JSZ na prireditvi kluba št. 24 v Salemu, O. Poleg te obišče v Ohio tudi naselbine Barberton, Akron, Kenmore, Power Point, Girard, Bridgeport, Maynard, Powhatan Point, Blaine, Piney Fork, Glencoe in druge v bližini teh krajev.

V Pennsylvaniji obišče Farrell in Sharon, in v W. Va., ako bo čas dopuščal, naselbini Elm Grove in Windsor Heights.

Kjerkoli v teh naselbinah mogoče, bo sklican shod, na katerem bo govoril Chas. Pogorelec. Precej shodov je že aranziranih. Na sodruge in somišljenike apeliramo, da naklonijo sklicateljem shodov vse mogoče sodelovanje in da agitirajo za čimvečjo udeležbo.

Johnstown, jaz pa sem ostal na Kraynu in začel agitirati za Proletarca. Še isti večer so štirje obnovili naročnino. Prenošiče mi je ponudil s. Naglič, ki sem ga z veseljem sprejel.

Naslednji dan mi s. Sterle ni mogel več pomagati v agitaciji, ker je moral na delo. Rečem, da je Sterle zelo dober zastopnik Proletarca. Ako bi bilo po naselbinah več takih, bi bili delavski listi res razširjeni. Ta dan nisem imel uspeha. Obe doval sem pri Milavcu, nato pa me je on odpeljal v Lloydell. Tu sem vprašal, kje živi zastopnik Proletarca Fr. Suštarski. Dobil sem ga kaj hitro. Povedal sem mu svoj namen, nato me je povabil k večerji, potem pa sva šla na agitacijo in dobila tri naročnike, oziroma dve obnovitve in eno novo naročnino. Po teh obiskih v Lloydellu me je Fr. Suštarski odpeljal na St. Michael, kjer sva obiskala s. Bizjaka. Za agitacijo ta večer ni bilo več časa. S Suštarskiem sva se poslovila, kajti jaz sem ostal na St. Michaelu, da poskusim z agitacijo tudi tu, a bilo je brez uspešno.

Pri povrnitvi v Johnstown sem obiskal John Langerholca, in pri njemu sem ostal par dni. Obiskala sva več rojakov. Nekateri se bi na list zelo radi naročili, pa jim razmere ne dopuščajo. Precej pa je tudi takih, ki se bi lahko, pa ne čutijo zanimanja in se otepajo z vsakojakimi izgovori.

Obiskal sem tudi s. Požarja. Naročnina mu ni še potekla, a jo je kljub temu obnovil za celo leto. Pomenkovala sva se o starem kraju in še o marsičem.

S posetov sem se vrnil nazaj na Yukon. Tu so naročili Proletarce delničarji Slovenskega doma, kar me je zelo razveselilo. Naselbina je napredna in vsak nadaljni izvod Proletarca, ki pride v njo, ji pomaga k temu slovesu. Dasi so tukajšnji naseljenici zavedni delavci, se o njih poslednja leta ni mnogo čulo v javnosti, ker so bili v prošlosti večkrat spejlnani na led. Ampak njihovega pripranja to ni omajalo.

Vsem, ki jih tu omenjam in drugim, iztekam na tem mestu zahvalo za usluge in sodelovanje, posebno še John Langerholcu. — Rudolf Fradel.

V pondeljek 22. julija smo se odpeljali v naselbino Krayn. Vozil nas je Fr. Podboy. Na Kraynu nam je Fr. Naglič razkazal vodovod — slovenski vodovod, ki je res zanimivo svoje vrste, naselbini pa oskrbuje fino vodo. Sodruga Sterle pa je nas seznanil s prostori slovenske dvorane, ki je lično poslopje z raznimi prostori. Ustavili smo se končno pri baru v domu in si ohladil žejo, kakor je navada. Sodruga Podboy in Oven sta se odpeljala nato nazaj v

Nekateri so mi pravili, da napredni pokret v Johnstowu nazaduje. Za vzrok so navedli delovanje duhovščine, ki se je med rojaki že zelo utaborila. Skoro nisem verjel, pa bo menda resnica. Videl sem tudi slovenski božji hram v Johnstowu — prej pa je bila poljska, dvo-rana, v kateri pa se niso vršile samo pobožnosti, ampak pravijo, da tudi veliko greha.

Nekateri so mi pravili, da napredni pokret v Johnstowu nazaduje. Za vzrok so navedli delovanje duhovščine, ki se je med rojaki že zelo utaborila. Skoro nisem verjel, pa bo menda resnica. Videl sem tudi slovenski božji hram v Johnstowu — prej pa je bila poljska, dvo-rana, v kateri pa se niso vršile samo pobožnosti, ampak pravijo, da tudi veliko greha.

Vsem, ki jih tu omenjam in drugim, iztekam na tem mestu zahvalo za usluge in sodelovanje, posebno še John Langerholcu. — Rudolf Fradel.

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS

Producers of Highest Quality MILK PRODUCTS Phone Monroe 3673

CHICAGO, ILL. 2380-82 Blue Island Avenue

Who don't make it worse — But make it save

Nothing was ever made but that some one could not make it worse and sell it for less.

A modernized good housewife and careful mothers will buy from

WENDEL'S DAIRY PRODUCTS

Producers of Highest Quality MILK PRODUCTS

Phone Monroe 3673 CHICAGO, ILL. 2380-82 Blue Island Avenue

Who don't make it worse — But make it save

Nothing was ever made but that some one could not make it worse and sell it for less.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 W. Juncion Ave. MILWAUKEE, WIS.

BARETINCIC & SON

TeL 1475 POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.

NASA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

DEBATA O DOHODKIH

Kongresnik McFarlane je v razpravi o Rooseveltovem priporočilu kongresu za nove davke, ki bi privedli v "pravičnejšo razpodelbo bogastev", dejal, da ne bi smel nihče razen predsednika Zed. države prejemati več kot \$52,000 na leto ali tisoč dolarjev na teden.

Kongresnik je pač zelo skromen, ker se bi zadovoljil s tisočakom vsakih sedem dni. Ampak delavcem bi ustregel veliko bolj, če bi vsaj zahteval, da je dolžnost države garantirati vsakemu, ki je sposoben delati, dva tisoč dolarjev na leto plače!

AKO ste prejeli Proletarca, ne da bi si ga sami naročili, je vam bil poslan, ali pa izročen po naročilu nekoga, ki želi, da ga prečitata in ako vam ugaja, da si ga naročite. Prečitajte to številko Proletarca pazno, in uvideli boste, da vam vaš prijatelj nudi list, ki je res vreden, da postanete njegov naročnik.

RAZPRAVA O POGODBI ZA ODPRAVO FRAKCIJSKEGA BOJA V NEW-YORŠKI SOCIALISTIČNI STRANKI

Kljub silni vročini se je v ponedeljek 29. julija zbralo v Labor Liceju na Ogden in So. Kedzie ave. v Chicagu kakih poldrugo sto članov in članice socialistične stranke, da čujejo referate treh članov o značajni pogodbi, ki je bila sklenjena med večino eksekutive soc. stranke, in odborom soc. stranke v državi New York. Poročevalci so bili Maynard Krueger, ki je član strankine eksekutive in eden izmed glavnih vodij frakcije takozvanih militantov; Meyer Halushka, po poklicu učitelj, ki je za iskren sprejem pogodbe, za sodružno skupnost in tolerantno reševanje diferenc v stranki; A. D. Gertler, ki je smatran za pristaša "stare garde". Izjavil je, da se smatra za tako radikalnega kot je kdorkoli drugi in pokazal roko, na kateri je v ruski revoluciji izgubil prste. On je bil istotako za sprejem pogodbe v duhu skupnega dela. Predsedoval je Anton Garden, predsednik strankinega odbora v okraju Cook, ki je med drugim apeliral, da se naj člani in članice enako zainteresirajo za strankine akcije v Chicagu in Illinoisu, kakor se zanimajo za načelne frakcijske spore v stranki.

Poleg omenjenih treh si je z odobritvijo predsedatelja vzel 20 minut časa odvetnik Albert Goldman, ki je izjavil, da on ni za sprejem pogodbe, ampak za boj proti takemu sporazumu. Pozival je ilinoisko skupino militantov, da se naj zoperstavi sklepu eksekutive prav tako kakor ji je doslej nasprotovala newyorška "stara garda". Goldman, ki je prikupegovnik, je pristopil v soc. stranko lanske leto. Prej je bil komunist, toda v frakcijskih bojih v kom. stranki se je od nje ločil ter se pridružil komunističnim desidentom. On je nasprotnik Stalinove diktature v Rusiji. S komunisti je po odstopu od njih še deloval kot odvetnik v International Labor Defense, a končno se je sprl z njimi tudi v tej njihovi organizaciji in kmalu nato pristopil v soc. stranko.

V splošni diskuziji je smel vsaki govoriti le 3 minute. Fr. Zaitz je izvajal, če se bi člani v Illinoisu več brigali za pojanje stranke v tej državi in manj za New York, bi bilo bolj revolucionarno, kakor pa, da se ukvarjajo največ z resolucijami in deklaracijami, namesto s praktičnim organizatoričnim delom. Resolucije in deklaracije same na sebi stranke ne napravijo revolucionarnim, in v dokaz je navedel nemško komunistično stranko, z njenimi milijoni volčev in enim milijonom članov, katera se je Hitlerju podala prav tako brez oboroženega ali kakage drugega organiziranega odpora, kot se je opornistična, konservativna socialnodemokratska stranka.

Maynard Krueger je v svojem referatu, posebno pa še v svojem zaključnem govoru dal razumeti, da mu dogovor, sklenjen med eksekutivo in newyorškim odborom ni prav nič všeč in poudaril, da je on glasoval proti vsaki točki v njemu. Skupno z njim so na seji v New Yorku glasovali trije člani eksekutive, toda eden izmed njih (Allen) je izjavil, da ako bi bil sprejem pogodbe odvisen od njegovega glasu, bi glasoval zanjo rajše nego pustil, da dogovor propade. Odločno proti dogovoru so bili le trije člani eksekutive, namreč Hapgood, Krueger in Daniels. Sedem članov eksekutive pa je glasovalo zanj.

Kljub razlikam v mišljenju je bila diskuzija na sestanku članstva S. P. v Chicagu vse-skozi stvarna. Ničje izmed pristavev takozvane stare garde ni izzival v svojih izjavah, bolj neprevidni v tem oziru pa so bili nekateri mladi, posebno eden v smešnem dogovoru večine. Poročevalec ga je na tej seji videl prvič in mu ni znano, če je dotičnik sploh kje aktiven, ali je le teoretični oziora filozofični socialist.

Maynard Krueger se je pritoževal nad pomanjkanjem discipline v stranki. Eksekutiva bi morala imeti več moči in vpliva na celoto, je dejal, toda v oviro so kraji, kot Milwaukee, Reading in Bridgeport, kjer je stranka močna in je dosegla volilne uspehe. Ti kraji, je dejal Krueger, nečjeo centralizirano orientirane stranke

SPORI V ZED. DRŽAVAH ZARADI HITLERIZMA

Nemški poslanik Hans Luther (na levi na tej sliki) je izročil ameriški vladi noto nemške vlade, v kateri zahteva, da se naj krivice, ki so sneli nemsko zastavo s krova parnika "Bremen" v newyorški luki, ostro kaznuje. Na vrhu v levo na desno je kongresnik Martin Dickstein, ki je v zbornici dejal, da Nemčija nima varstva za pritožbo, češ da je incident na "Bremenu" zakrivil kapitan, ker je dopustil, da je smel ladjo obiskati kdor je

hotel. Newyorška policija ga je svarila, da se s tem izpostavlja nečloveškim incidentom, na kar pa se ni oziral. Drugi na vrhu z leve na desno je župan LaGuardia, ki ga nemški naciji v New Yorku silovito napadajo, in tretji pa predsednik A. F. of L. Wm. Green, ki je naperil proti hitlerizmu že mnogo izjav. Spodaj so fantje, ki so kapitano, nemški in ameriški vladi povzročili pisanje pritožbe, protestov in opravičevanj.

in celo v aktivnostih za centralno stranko ne store kolikor bi morali.

V teh izvajanjih Krueger ni bil v pravem, kajti nihče ne more zanikati, da soc. stranka v Milwaukeeju ni delavna tudi za stranko v celoti. Župan Hoan, ki ima več kot dovolj dela doma, posveti velik del svojega časa skupni stranki, ravno tako mnogi drugi - sodrugi v Milwaukeeju, Readingu, New Yorku in Bridgeportu. Naravno pa je, da se te jake skupine ne bi udale kakemu vodstvu ali kritiki ilinoiske ali ohijske skupine, ker sta obe šibki. Na kritike iz takih krajev odgovarja, da naj s svojim delom in agitacijo najprvo dokažejo, da so tudi oni v stanju zgraditi močne krajevne postojanke, ki bodo v vzpodbudo lokalno in splošnemu delavskemu gibanju.

Dasi je dogovor med večino eksekutive in newyorško stranko odstranil nevarnost razkola, je poročevalec na tem sestanku dobil vtis, da je mnogo članov v frakcijski boj tako zaverovanih, da ne bo še prenehali. Razlike so seveda tudi načelne z ozirom na vprašanje demokracije, direktne oziroma nasilne akcije, diktature itd. Kar se tiče načelne deklaracije, radi katera se je spor v glavnem pričel je obvezna za vse članstvo taka kakršna je, in to načelo je v tem dogovoru priznal tudi odbor newyorške soc. stranke, v kateri je bilo proti sprejemu deklaracije največ opozicije.

Dali pride v soc. stranki kmalu do iskrene enotnosti, je odvisno veliko od "stare garde", prav tako od militantov in posebno še od eksekutive, v kateri sta bila v teh pogajanjih na čelu in za spravo župan Hoan in poslanec Hoopes. — P.

Zelo obžalujemo!

New York. — Strela, hudič, da! Kolnem, da je groza. In temu ste krivi vi! Je sicer vse resnica kar pišete o Mussoliniju, toda zakaj potvarjate njegovo pristno ime? Ali mar res ne veste, da je njegovo pravo in edino pravilno ime "BANDITO" ne pa "BENITO", kakor vedno trdite vi? Da se prepričam, sem vprašal moje znanec, pristne Italijane, eden izmed teh je doma v Forli in je hodil z Musom v šolo. Vsi so mi pritrdili: "Si, si, Bandito!"

Strelo, kaj torej hočete vi? Njegovi ožji rojaki bodo gotovo boljše vedeli, ali ne? Torej pomnite za vse čase — Mussolinijevo pravo in edino pravilno ime je BANDITO.

Vas pozdravlja Frank Sorin.

V Prosvetni matiči je letos več društev ko kdaj poprej.

KONGRES V MOSKVI SE IZREKEL ZA OBRAMBO BURŽVAZNE DEMOKRACIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

munističnih kongresih določene v naprej od vodstva. Sedmi kongres v Moskvi je imel torej le nalogo potrditi, kar mu je bilo predloženo. Avtomatičnost pa so odpravili govori, poročila, manifestacije in prireditve. Kongres je otvoril Wilhelm Pieck, voditelj nemških komunistov, ki je med drugim dejal, da je pred svetom glavno vprašanje socializem ali fašizem. Poudarjal je, da vlada Nemčijo zverska reakcija, da oborožene fašistične bande ogrožajo demokracijo in državljanska prava v Franciji, katera so bila izvojevana skozi štiri revolucije in da fašisti celo v Zed. državah prete zdobiti še tisto malo demokracije, kar jo je ostalo iz Washingtonovih in Lincolnovih časov. Tudi v Angliji dviga fašizem svojo glavo, je dejal Pieck in nato apeliral za združenje vseh demokratskih sil proti katastrofi fašizmu.

Še precej časa po prihodu Hitlerja v vlado so komunisti učili svojo teorijo, da je fašizem neizogiben pojav razvoja, tako za njim pa ga mora prav tako logično naslediti komunizem. To je bil njihov argument v boju proti nemški socialistični stranki, katera jih je svarila, da s svojo taktiko pomagajo k utrjevanju fašizma.

Danes, ko je jasno, da če zmaga fašizem v Franciji, se bi tako Francija sporazumela s fašistično Nemčijo in fašistično oriantirano Poljsko za vojno proti USSR, pa so v Moskvi spoznali, da so socialdemokratske in liberalne stranke v vladah evropskih dežel, ali vsaj reprezentirane v parlamentih, VAR-NOST za sovjetsko Unijo in ovira militarizem. Zato je Pieck v imenu kominterne v otvoritvenem govoru na kongresu svečano izjavil:

"Komunisti se borimo na življenje in smrt proti vsaki obliki reakcije... Nam ni vseeno, kakšen politični sistem vlada v tej ali oni deželi. Kjer obstoji parlamentarizem in ostanki demokratske svobode, kjer je moč, da se proletarske organizacije odprto bore kljub oviram, ki jim jih stavi kapitalizem, TAM MI BRANIMO PARLAMENTARIZEM IN DEMOKRACIJO pred fašizmom, v namenu, da na koncu konca izvojujemo zmago za proletariat."

Pieck ni govoril vedno tako, česar se milijoni nemških delavcev le predobro spominja. Njegov klub komunističnih poslancev v nemškem državnem zboru je šestkrat glasoval proti demokraciji skupno s hitlerjevci, da je ta ogromna skupna opozicija koncem konca čisto razmajala in weimarska demokratska ustava je bila z navalom fašistične reakcije pogazena kakor pohodi armada travo.

Še ena značilna izjava v otvoritvenem govoru na kongresu kominterne. Izrekel jo je v njenem imenu isti govornik:

"Ako si bo nemški fašizem skušal osvojiti male evropske dežele (Češko, baltičske države itd.), tedaj bo vojna teh dežel UPRAVICENA VOJNA proti fašizmu, katero bomo komunisti PODPIRALI."

Do tega kongresa je kominterni prisegala na načelo, da je vsaka vojna med kapitalističnimi deželami kapitalistična vojna. Podpiranje take vojne od strani delavskih strank je izdajstvo nad proletariatom. Tak je bil "čisti" leninizem do 25. julija t. l. Toda po novem tolmačenju morajo komunisti na Češkem, v Franciji, v Belgiji ali katerikoli drugi demokratski državi **PODPIRATI** obrambo, ako je dežela v nevarnosti pred nemško invazijo.

Ti sklepi in spremembe v taktiki komunistov so naraven pojav. Njihova dolgoletna trditev, da je taktika, kakor so si jo zasnovali v letih 1917-25, "edina prava" in "nezmisljiva", je bila nenaravna, zato so jo morali pod pritiskom razmer in razvoja opustiti in se oprijeti marsikaj, kar bi bilo prej "izdajalsko", socialpatriotsko ali celo socialfašistično.

(Nadaljni članki o tem kongresu bodo v prihodnjih številkih.)

JANEZ SAMOJOV: V IMENU SOCIALNEGA ČUTA...

(Zgodba iz današnjih dni.)

Zgodilo se je tiste dni, ko se je začela pomožna akcija za lajšanje bede brezposelnim, da se je zganilo mnogo sto glav, mnogo rok, mnogo misli... Zaskrtni so svinčeni po belem papirju, delati številke, črke, odstotke in... ostajala je pod črto skupina števil.

In mnogi, ki so pisali na papir številke, so se zagledali v tisto skupino števil, ki je nastala pri seštevanju in odštevanju, deljenju in množenju na koncu pod črto. Prsti so zaplesali po mizi in papirju, zadovoljni, s priznanjem:

"Da, udeležimo se akcije za lajšanje bede brezposelnim," so rekli v mislih. "Naj bo v imenu socialnega čuta in človekoljubja, kajti naposed so brezposelni tudi ljudje."

V tistem kraju pa je bilo več obratov in z obrati več podjetnikov. Bila je tam delavnica za razne mizarske in tesarske stvari, bila je kemična tovarna, bila je tovarna za škatlje, v kateri se so shranjevale različne potrebščine, kakor: Kolinska cikorkija, Gutalin za čevlje, vazelina, če ni bilo kaj primernejšega, tudi sladkor, kava, poper, riž, cimet, sol in druga taka drobnarija, ki je potrebna za kuhinjo in domače gospodarstvo.

Pa je kriza pritiskala na te obrate in na podjetnike tudi v tistem kraju, trkala na vrata podjetnikov in pozdravljala:

"Dobro jutro!"
Podjetnik je sedel z ženo in otroci pri zajtrku. Bela kava je dišala prijetno, sirovo maslo se je mazalo na kruh. Prijetno in lepo je bilo pri pogrnjeni mizi.

Podjetnik je vzgrižnil v kruh in rekel:
"Bog daj! Kaj pa bi radi?"
"O, dobro besedo," je rekla Kriza.

"Kako se pa pišete?"
"Kriza," se je priklonila Kriza.

"Oho, Kriza?"
"Da, Kriza!"
"Kaj pa želite? ... Prosim, sedite!"

"Hvala. Rada stojim," je rekla Kriza.
"Rada stojite? ... Hm! ... In mislite, da se bova pogovorila?"

"Mislim? ... Ne. Prepričana sem. Saj sva se še vedno pogovorila, ko sem prišla."

"V mojo škodo," je zamrmral podjetnik.
"Eh," se je nasmehnila Kriza. "Vtahnili ste tisto škodo kakor šopek za klobuk in rodila vam je odstotke."

In sta se govorila. Ko sta končala, je bil obraz podjetnika resen, a v očeh je bila zadovoljnost.

V delavnici so delavci delali, dase jim bili obraz potni in zaripli, mišice na rokah kakor klavir in roke trde kot jeklo.
"Hudiča," je rekel nekdo izmed njih. "Križ me boli, a k zdravniku nimam časa iti. Zgubim tako dve uri. In plača bo tudi za toliko manjša."
"Drugi so molčali, samo eden je pljunil pod stroj."
"Preveč delamo..."
"Če pa nas priganjajo," je bil odgovor.
"Naj plača več, da se človek vsaj lahko bolje naje!"
"Zahtevajmo!"
Za hip so stroji obstali in vsi so se spogledali.
"Zahtevajmo. Zdaj je konjunktura in morda dosežemo."
V vseh je bilo odobravanje in stroji so zopet zabrneli.

Odpri! so se vrata v delavnico. Vstopil je podjetnik, se pogladil po bradi in šel od stroja do stroja, pogledal tu, pogledal tam, nato pa rekel:

"Možje..."
Stroji so se ustavili, oči vseh so se obrnile v podjetnika.
"Nerad sem vas ustavil," je rekel. "Ali sila me je prisilila. Konjunktura je padla. Kriza se je pojavila. Ze dalj časa se potika okrog, sedaj pa je prišla tudi k meni."

"Vam ni sile," je rekel nekdo izmed delavcev. "Vi jo zmorate."

"Da," je rekel podjetnik. "Zmorem jo, a sam sem pre-slab. Vi mi boste pomagali."

Vsi so pogledali.
"Kako?"
"E, razmislil bom in vam sporočil," je rekel in odšel.

(Dalje prihodnjič.)

73 rudarjev ubitih

Na 14. julija je v Dortmundu na Nemškem eksplozija plinov ubila deset rudarjev in 26 jih je bilo ranjenih. Iste dni je bilo v premogorovu Mitsu na Japonskem 63 rudarjev zadušeni, ko je razstrelba plinov zaprta izhoda.

Priredbe v Chicagu

V Chicagu bodo to leto sledeče slovenske prireditve:

Nedelja 11. avgusta: Izlet angleškega odseka kluba št. 1 JSZ v Sand Dunes.

Nedelja 11. avgusta: Piknik društva Nada št. 102 SNPJ na "Kranjskem hričku" v Willow Springsu.

Nedelja 18. avgusta: Piknik društva Delavec št. 8 SNPJ v forest preserve na 114. c. in Avenue D.

Nedelja 18. avgusta: Piknik kluba št. 1 JSZ na Kranjskem hričku v Willow Springsu.

Sreda 11. septembra: Prireditve društva Integrity SNPJ.

Nedelja 29. septembra: Proletarcevik piknik pri Keglu v Willow Springsu.

Sobota 19. oktobra: Prireditve K 8. obletnici druž. Victorians SSPZ v Klas restavraciji v Ciceru.

Nedelja 20. oktobra: Slavnost 25. letnice JSZ v dvorani C.S.P.S.

Sobota in nedelja 2-3. nov.: Slavnost 10-letnice društva Pioneer.

Sreda 16. novembra: Prireditve društva Integrity SNPJ.

Nedelja 27. novembra: Koncert pevskoga zbora Proseren v dvorani SNPJ.

Nedelja 24. novembra: Koncert pev. zbora "Sava" v dvorani SNPJ.

Torek 31. decembra: Silvestrova zabava v dvorani SNPJ.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNIM JEDNOTAM

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list i- za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street 1:30-3:30; 6:30-8:30 Daily
Tel. Crawford 2212

At 1858 W. Cermak Rd. 4:30-6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100

Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel. Crawford 8440
If no answer - Call Austin 5700

Lastniki Dvo-nadstropnih Bungalov Stanovanj

KAKO DOBITE

Toplejši dom pozimi
Hladnejši dom poleti

EKONOMIČNO

Vaša plinska družba vam nudi avtomatično plinsko gretje in izoliranje strehe na petletno lahko odplačevanje.

Ta skupni osnutek vam nudi nižje kurivne stroške pozimi in do 15° hladnejše poleti

Pomislite, kaj ta ponudba pomeni za vaše stanovanje. Nobenih obilgacij, izpolnite in pošljite sledeči kupon ali pa pokličite Wabash 6000.

The Peoples Gas Light and Coke Co. Chicago, Ill.
Please send me full details on your roof insulation offer.
Name
Address
City

Gas Heating Division
THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

Za lične tiskovine
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

VPITJE O "KONFISKACIJI" JE LE FARBANJE JAVNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani.) trofirajo elektrarne in druge utilicne korporacije, a v krizi se izkaže, da so brez pokritja in trdne imovine.

Power trust, ki je politično najjačji trust v Zed. državah, je takoj po prvih pretresljajih krize in po Insullovem debaklu, začel znova organizirati svoje politično omrežje. Vzrok, da se ta trust bolj briga za "politiko" kakor drugi, je, ker je vedno v strahu pred municipalnim lastništvom.

Lobisti tega trusta so koncem konca postali toliko nadležni, da je bil kongres pod pritiskom progresivcev prisiljen uesti preiskavo. Zaslusšavanja so prinesla na dan "čedne" stvari, kakor na pr. kongresna preiskava municijske industrije in tudi z enakim rezultatom. Javnost je postala pozornejša šele ko se je v preiskavi dognalo, da je utilicnim magnatom njihov svetovalec E. P. Cramer predlagal za diskreditiranje Roosevelta "kampanjo sušljanja". Nekdo naj začne trositi zaupno govorico, da je Roosevelt duševno bolan, da so newdealerji zanj v skrbeh, ker se ga loteva blaznost. Kajpada, govornica bi dalje trdila, da se v Belih hiši delajo, kot da ni nič narobe, ker se boje panike, če bi ljudstvo izvedelo resnico.

podkupovanja, ki so jih deležni kongresniki in vladni zaupniki, ali pa njihovi intimni prijatelji z enakim namenom, dognala je intrige, potvarjanje pogodb in podpisov, izvedela za ogromne potroške korporacij v volilnih kampanjah za zaslepljevanje ljudstva itd.

Nekateri kongresniki se po svoje trudijo, da se take stvari izvedo. Toda ker progresivni poslanci nimajo programa, nego le dobre namene, bo zlo ostalo. Šele kadar se v kongresu pojavi močna skupina, ki bo zagovarjala socializacijo in bo znala predložiti zanjo tudi načrte v konkretni obliki, bodo imele take preiskave nekaj več kot pa časniški pomen.

Nov val zločinstev v Zed. državah

Dolgotrajna gospodarska kriza na eni strani in izrabljanje izobilja za spolne in druge orgije med imovitimi sloji na drugi strani, to dvoje povečeval val zločinstev, ki se izraža v vsakojakih oblikah: v umorih, posilstvih, velikih in malih ropih, v pehanju mladine v nižji.

GERALD THOMPSON

ne prostitucije itd. Na tej sliki je Gerald Thompson, ki je bil dne 31. julija v Peoriji, Ill., obsojen v smrt zaradi posilstva in umora. Njegova žrtev je bila 19 letna Mildred Hallmark. Mladi Thompson je moralno čisto pokvarjen, kljub temu je do tega zločina sodeloval zaradi ljubljene in zelo "vzornega" mladeniča.

Kazni, ki jih porote in sodniki izrekajo tu in tam v tem ali onem slučaju, seveda ne odpravljajo storjenih krivic, še manj pa iztrebljajo vzrok, radi katerih se zločinstva množijo. Moralna pokvarjenost in hudodelstva so socialna bolezen, za kakršno je treba boljšega zdravila kot pa je ljudska radovednost, šundsko obravnavanje škandalov v časopisju in na sodiških ter v izjemnih slučajih smrti ali zaporna kazen.

O obisku, dogodku na kranjskem hribu, o slovnici in takih rečeh

Oakland, Calif. — Morda se bo marsikdo popraskal za ušesi in skušal uganiti, kdo je to, ki piše iz Oaklanda v Calif. Nekateri bodo mogoče sodili, da je ta novi dopisnik prejkone kak rojak, ki je prišel nedavno iz starega kraja in se takoj pridružil delavski stranki ter pozabil na stare verske in druge običaje v stari domovini. Bilo bi sicer popolnoma prav, če se bi res vsak priseljenec takoj pridružil delavski stranki ter pozabil na stare tradicije, neume predsojda in nazadnjaške običaje.

Drugi, ki me poznajo in se me spominjajo še iz Kansasa, pa bodo rekli: "Glej no, pa sem mislil, da Toneta ni več med živimi, ker se nič ne oglasi!" Tretji bodo domnevali, da sem od smrti vstal in prišel nazaj ljudi strašiti.

Nič se me ne bojte, ker nisem nikako strašilo, čeprav zglebam kot koruzni mož. Sem še vedno živ in zdrav ter aktiven v delavskem gibanju od kar sem v tej deželi (od leta 1903). "Proletarac" sem si naročil 1. 1910 in sem mu bil zvest naročnik od t. 1916, potem pa, ko je bila ustanovljena Prosveta, sem bil pa nji enako zvest. Veo to dobo sem po svojih močeh pomagal v delavskem gibanju za našo skupno stvar. "Ameriškega družinskega kolegendarja" nisem nobeno leto izpustil. Vse sem zasledoval in sem dobro vedel, kako se imajo pri Proletarcu, čeprav ga precej let nisem prejel. Vzlic krizi, nasprotnikom in nazadnjaštvu ste si list ohranili, da letos svečano praznuje 30 letnico dela in boja za delavski razred.

"Well, Charles, ker si fant, bom ob priliki izpolnil tvojo željo." Dne 5. julija sem prejel od njega pobotno knjižico, pa sem začel takoj ugibati, kdaj se bi podal na pot. Po Californiji je brez dovoljenja finančnega ministra težko potovati. Ko sem imel vse urejeno in dogovorjeno, sva se s sinom odločila, da se odpeljava dne 20. julija v gorovje proti Grass Valley, kjer bo "colonga". Rečeno storjeno. Zasedla sva avto in ob 6. zvečer sva brez nezgode dospela v Grass Valley. Medpotoma sem si kupil nove sorte dalnjogled, pa sem tako dolgo kukal vanj, da ni bil več za rabo. Po prihodu na cilj je odšel sin po svojih opravkih, jaz pa na lov, da dobim naročnike Proletarcu. Ustavil sem se pri svojem dobrem prijatelju Joe Cukjati, katerega poznam še iz Kansasa. Njegov sosed Pirtz ima hišo poleg Cukjatijeve, brez ograje med njima. Takoj sem prišel agitirati pri obema in vzel v roke "Majski Glas", da mu pokažem slike naših delavskih pisateljev, kateri so se trudili tri desetletja, da so obdržali Proletarca in zgradili gibanje ter slovensko delavsko literaturo, na katero so vsi naši zavredni delavci v tej deželi upravičeno ponosni.

"Poglej Jože," sem rekel nemu, "poglej tole srčko. Vidiš, da so to veseljak, ker je tudi godec s harmoniko med njimi? Samo slike v tej reviji so vredne denarja, kolikor ji je naročnina." Tako smo prišli vsi v dobro voljo. Vprašam Pirtza, ako se bo naročil na Proletarca. "Well, Tone, ker si tako domač, ga bom naročil za pol leta." Skušal sem ga pregovoriti, da bi bil plačal naročnino za celo leto, pa ni uspelo. Vztrajal je pri svojem.

"Tudi dobro. Boljše to kakor nič," sem mislil sam pri sebi in mu dal potrdilo. "Ti si prvi, ki si se naročil in si zabeležen v tej pobotni knjižici, zato si zaznamovan s št. 1." Nato sem se obrnil k drugemu: "Kaj pa ti, Cukjati, boš naročil?" "Seveda, kar zapiši! Za celo leto." "Hvala lepa, Jože. Ti boš v Grass Valley naročnik št. 2." Šalil sem se dalje in dejal, da ne bi bilo prav, ako bi polletni naročnik imel št. 1. celoletni pa št. 2, zato sem prvemu predlagal, da doplača \$1.25, pa bo tudi številka 1 polnopravna. Šalili smo se dalje, mrs. Pirtz pa nam je prinesla dobre kapljice in rekla, da bo ona poravnala z menoj, da bo njen mož polnopraven v listi naročnikov.

Well, jaz Charlija na domači zabavi v San Franciscu nisem slisal, kljub temu sem u-

verjen, da se je dostojno obnašal in resnico poročal.

Pri meni se je Charles oglašil v spremstvu A. Lekšana. Ko sta stopila v mojo hišo, sem ga premeril v momentu ko ga mi je Lekšan skušal predstaviti, a sem ga prekinil še predno je dobro pričel in rekel: "Ta pa je gotovo Pogorelec iz Chicaga."

"Kako me poznáš?" je vprašal Chas. "No, nikoli te še nisem videl, le v vedel sem za tvoj prihod pa sem zlahka uganil."

Tako snidenje mi je bilo všeč in njemu tudi. Je fin dečko, le škoda, da tega tu na zapadu niso vsi priznali. Pogovarjali smo se o marsičem, moja žena pa je med tem pripravila večerjo. Umevno, da nisem pozabil prinesli v času pomenka žlahtno kapljico, ki smo jo pili na zdravje vseh naokrog. Na njegovo željo sem moral zaigrati komad ali dva na koncertino, po večerji pa smo se podali po mestu na lov za Proletarca. Še pred odhodom iz hiše sem mu pojasnil, da ne bo uspeha, ker tu ni Slovencev. Peljal sem ga k mojemu prijatelju, kateri se je naročil za celo leto brez prigovarjanja. Napraviti tu nadaljne obiske, ni bilo časa, ker je moral Charles naprej, pa me je vprašal: ako bi bil jaz pripravljen prevzeti zastopništvo in ob priliki obiskati rojake v tej državi, oziroma vsaj v najbližnjih krajih, da dobim med njimi naročnike Proletarcu.

"Well, Charles, ker si fant, bom ob priliki izpolnil tvojo željo." Nato smo se dogovorili z družino št. 1 in z družino št. 2, da gremo poiskati še številko 3. Peljali smo se vsi skupaj k rokaju John Gradišku, ki je pravi veseljak. Pri njemu sem bil še vsakokrat dobro pogojčen. Predstavil sem mu št. 1 in št. 2 ter pojasnil, da ako hoče biti on št. 3 v Grass Valley, se mora naročiti na Proletarca. "Kar zapiši me, pod pogojem, da nam nato eno 'luštno' zaigraš."

"Magari dve!" Zaigral sem in tudi brez plesa ni bilo. Johna pa sem nato vpisal za naročnika št. 3. Rad ali nerad sem moral tega večera z agitacijo prenehati, kajti pesalcev nisem mogel utruditi ne s koncertino ne s "kranjsko harmoniko" do 2. zjutraj. Naslednji dan — v nedeljo, sva šla s Cukjatijem po nasebini na lov za novimi naročniki. Mrs. Cukjati pa nama je zapovedala, da bo kosilo točno ob 12.30 in če zamudiva, bova tepena. Prišla sva skoro uro prepozno, toda namesto palice je naju čakalo okusno pripravljeno kosilo na mizi, za zajtrk pa sva dobila dva celoletna naročnika.

Po kosilu sva obiskala moja znanca Martina Gantza, ki je nama postregel s pivom, jaz pa sem mu med tem tolmučil namen obiska. Ni pomišljaj dolgo nego enostavno dejal: "Le zapiši, Tony." Nato smo obiskali spet naročnike št. 1, 2 in 3. Pri slednjem se je zbralo polno vesele družbe in na njeno željo sem zopet igral, da je plesalo staro in mlado. Dasi težko, sem se moral posloviti, kajti prišel je čas odhoda. Dobil sem sedem celoletnih naročnikov. Hvala vsem, ki so mi šli na roko in mi izkazali svojo gostoljubnost. Posebno še hvala mrs. Cukjati za okusni obed in njemu za prosto vožnjo po mestu. Na videnje ob priliki!

Anton Tomšič.

DENARJA ČEZDALJE VEČ

Prošli teden so iz vladne kovanice v Philadelphiji prepeljali v Washington sto milijonov srebrnih dolarjev. Način prevažanja predstavlja gornja slika. Pri vožnji skozi Philadelphijo je iz enega poštnega trucka padlo nekaj zabojev in okrog milijon dolarjev se je razsulo po ulici. Toda nihče — razen vladnih delavcev, ni prislošil, da jih bi pobiral, kajti ulica, po kateri se je vršil prevoz, je bila gosto zastražena s policaji in zveznimi detektivi.

Vsega zla v Nemčiji so krivi židje

"Pridružite se borbi proti židom, ki so vragovo ljudstvo. Ozrite se na luč razsvetljenja, ki vas svari pred zabldo. Ne mešajte se z židi! Protektirajte svoje žene! Protektirajte svoje žene! Varujte čistočo nemškega plemena."

To je iz nemškega protizidovskega časopisa Stuermer, čigar glavna naloga je ščuvanje proti židom. Vrednega sporednika ima v "Der Angrifff" in drugih nacijskih propagandističnih listih.

Dokler je imela Nemčija marksistično gibanje, so naciji trdili, da je ono krivo vsega zla. Toda po zatrtju delavskih strank se je v Nemčiji položaj za ljudstvo poslabšal, in temu je kajpada neko kriv. Zato je zdaj krivda zvracana na najbrutalnejše in barbarske načine na žide.

Eksplzija uničila 78 življenj

V Breytonu v Južni Afriki se je dogodila 31. julija eksplozija v premogovniku. 78 delavcev je bilo v rovu v času nesreče, med njimi trije belokožci. Po 12 urah rešilne akcije so z njo prenehali, ker ni bilo mogoče prodreti do njih.

Vlada zdaj največji delodajalec

Meseca junija je bilo v službi zvezne vlade 717.712 delavcev. Skupno prejemalejo približno \$109,300,000 plače na mesec.

35,000 ljudi na soc. pikniku v New Yorku

Socialističnega piknika v New Yorku se je udeležilo 35,000 ljudi. Govorniki so bili sodnik Jacob Panken, Louis Waldman, predsednik odbora newyorške soc. stranke, župan Jasper McLevy iz Bridgeporta, Norman Thomas, B. C. Vladeck, Wm. Karlin in več drugih. Predsedoval je August Claessens.

Slovinci beže iz Italije

Z Dunaja prihajajo vesti, da je nad tisoč slovenskih fantov pobegnilo iz Italije čez mejo v Jugoslavijo in Avstrijo, da se izognejo vojaški obveznosti in vojnim pripravam za napad Abesinije.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

- AVGUST
CHICAGO, ILL. — Izlet angleškega odseka kluba št. 1 JSZ v nedeljo 11. avgusta v Sand Dunos.
CHICAGO, ILL. — Piknik kluba št. 1 JSZ v nedeljo 18. avgusta na Kranjskem hribčku v Willow Springsu.
CHICAGO, ILL. — Piknik socialistične stranke v Pilzen parku v soboto 24. avgusta.
BRIDGEVILLE, PA. — Konferenca klubov JSZ in društva Prosvetne matice v nedeljo 25. avgusta v Društvenem domu.

- SEPTEMBER.
NEWBURGH, O. — Piknik kluba št. 28 JSZ v nedeljo 15. sept., pri Joe Zornu, Bradley Road.
CLEVELAND, O. — Klub št. 49 JSZ priredil slavo 30-letnice Proletarca in 25 letnico v nedeljo 29. sept. v Slovenskem delavskem domu.
CHICAGO, ILL. — V nedeljo 29. sept. piknik v korist Proletarca pri Keglu v Willow Springsu.

- OKTOBER.
CHICAGO, ILL. — Slavo 25-letnice JSZ v nedeljo 20. oktobra v dvorani ČSPS.
NEWBURGH, O. — Koncert "Delavca" v nedeljo 27. oktobra v SDD na Prince Ave.
SPRINGFIELD, ILL. — Proslava 30 letnice Proletarca kluba št. 47 JSZ v nedeljo 27. oktobra v Slovenskem domu.

- NOVEMBER.
WAUKEGAN, ILL. — Konferenca klubov JSZ in društva Prosvetne matice v nedeljo 10. novembra v Slov. narodnem domu.
MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 17. nov. prireditev zbora "Naprej" v S. S. Turn dvorani. Dramski odsek kluba št. 1 vpripori dramo "Rdeče rože".
CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 24. novembra v dvorani SNPJ.

- DECEMBER.
CHICAGO, ILL. — Silvestrova zabava kluba št. 1 JSZ v torek 31. dec. v dvorani SNPJ.
SPRINGFIELD, ILL. — Silvestrova zabava kluba št. 47 JSZ v torek 31. decembra v Slovenskem domu.

Bljuvanje ognjenika

Vezuv v bližini Neapla v Italiji je na 3. julija spet pričel bljuvati silne količine lave ob spremljanju strahovite eksplozije. Vrh ognjenika se je pri tem popolnoma spremenil, pod njim pa sta nastali dve novi edrtini, iz katerih bruha lava.

Popolna razprodaja

Je sedaj v teku. Deške obleke, moške in deške hlače, perilo in druge potrebščine po znanih cenah.

- 20% do 50% ceneje
SE PRIPOROČA
John Močnik
CLEVELAND, O.
6517 ST. CLAIR AVENUE

"Grandsons"

A novel about three grandsons of a Slovene worker

BY LOUIS ADAMIC

Price \$2.50 Order from

PROLETAREC BOOK STORE

3639 WEST 26TH STREET, CHICAGO, ILLINOIS

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Pišite po cenik PROLETARCU

MUSSOLINI'S WAR IN AFRICA

By Norman Thomas

This tyrannical raid of Mussolini against Abyssinia or Ethiopia admits of no defense. It is hard to see why a sane dictator should undertake this. It has been claimed that there is mineral wealth in Abyssinia worth the struggle but even that seems doubtful. Apparently Mussolini has reached the point to which dictators so often come when the logic of his own position requires him to get prestige out of victory. He takes a weak nation which many years ago inflicted an ignominious defeat of Italian imperialist arms. The hope is that the cost if not the actual failure of this freebooting bit of imperialism on the part of Dictator Mussolini will shake his power at home to his downfall. Of course the Italian papers, all of which are controlled by Mussolini, report the popularity of this war in Africa. One may have doubts about that popularity and still more doubts about how long it will last. We should be ready to do all in our power at the proper moment to encourage the underground forces in Italy on which we must depend for the ultimate overthrow of Fascism.

Emphatically, it is not America's business to do any military crusading in Africa. But non-intervention means non-intervention—it means specifically that we must demand that the government absolutely stops any loans to Italy or any sales of arms or ammunitions of war which will help Mussolini in this piece of murder and burglary. Aside from this official act, unofficially there ought to be a popular boycott of Italian goods. To these bits of moral and economic pressure, James Graham, president of the Montana Federation of Labor and member of the national executive committee of the Socialist party, added a third recommendation, namely, that the United States government put pressure on Italy for the payment of the war debt that it cannot afford to pay in spite of its being able to afford this African venture. The N. E. C. adopted the suggestion in the full knowledge that if the popular American boycott against

Italy is effective it will be almost impossible for Italy to pay her war debts, nevertheless to be reminded of it will do no harm and may do good.

All of this moral and economic pressure would be more effective if the suggestion of some American peace lovers could be carried out. That suggestion is that the United States institute a conference of the nations to find ways to abandon imperialism throughout the world. Such practitioners of imperialism as Great Britain, yes and the United

States, are not in the best position to lecture Mussolini.

There is a lesson and not a cheerful lesson, though a wholesome one, to be drawn from the failure of the Kellogg pact, outlawing war, and of the machinery of the league of nations, to check Mussolini in his raid in Africa. It is simply this: there are no loyalties under a system of capitalist nationalism and no institutions which can effectively maintain peace. To make peace requires the loyalties and the institutions of a federation of co-operative commonwealths.

PROFITS, PROFITS EVERYWHERE

By William M. Feigenbaum

Prosperity notes for midsummer: The preliminary annual report of the Associated Gas and Electric Corporation for 1934 shows gross revenues of \$83,975,089, a gain of \$2,641,787 over the previous year. And to match that a Fall Lamp Show was held at a big New York hotel, and there are reported "firm prices and an exceptionally heavy registration of buyers".

Walter P. Chrysler reports that the half-year income of his motor firm has more than doubled over the similar period last year. To be exact, the profit for January-June of this year was \$18,656,309 as compared with \$8,192,084 last year. The Chrysler business showed the best half-year in all its history and that's that.

And while rumors of war stir the blood and thrill the souls (of munition manufacturers) the Du Pont people aren't going into bankruptcy, either. They're patriotic as hell, and their virtue carries its reward in the shape of a net profit of \$22,450,485 for six months for the E. I. du Pont de Nemours company.

Sears Roebuck likewise reports a big sales increase. The total for four weeks ending July 16th is \$30,065,361, or 38.9 per cent higher than the previous four weeks, and is within a very few dollars of the highest figure ever attained by that company in all its history.

The Federal Reserve Board's condition statement of weekly reporting member banks in ninety-one leading cities on July 17 shows increases for the week of \$273,000,000 in holdings of United States Government Securities, \$75,000,000 in other loans and investments, \$174,000,000 in government deposits and \$38,000,000 in net demand deposits and decreases of \$145,000,000 in reserve balances with Federal Reserve Banks and \$16,000,000 in time deposits.

Loans on securities to brokers and dealers in New York increased \$21,000,000 at reporting member banks in the reporting district.

All factors which previously have meant record markets were evident recently when the New York Furniture Exchange opened its week's showing of new Fall furniture styles. Prices were firm with reports of impending advances; attendance, which exceeded 900, was the heaviest for any Fall market opening day in years.

All of which indicates that business in just great, that the depression is over, that prosperity has arrived and that God's in His heaven.

There is nothing to mar the beauty of the picture... except about 11,000,000 workers who cannot find work, falling wages, a drive by the employing class against the organizations and living standards of the masses.

Everybody is having a swell time... except the people who create the wealth and do the world's work and suffer and pant and sweat to pile up the huge profits that the master class is enjoying.

There's is nothing the matter with the world—except the capitalist system, the exploitation of one class by another and the comparative helplessness of the workers due to their lack of complete solidarity.

Only the unity of the workers in organizations of their own class will transform this idyllic picture of prosperity for some into a world in which the welfare of those who do the useful work of the world will be the highest—indeed, the only—good to be sought!

Mussolini says he prevents war by mobilizing troops. The Kaiser stopped a war that way, too, you remember.

New Socialist Pamphlet

What would Socialism in America mean to the "common man"? This question more and more occupies a place in current discussions. The well-known author who writes anonymously the pamphlets in the Profits and Poverty series being issued by the Socialist party answers that question in the third of her series "The Land of The Free — Socialist America".

In the two previous pamphlets, she described America as the realist sees it, and pointed out the reasons for the poverty and insecurity which exist besides the greatest accumulations of the wealth in the history of the world. "Typical Americans" and their lives were pictured.

The two previous issues of the series are "Why Aren't We All Rich", and "The Siamese Twins — Profits and Poverty". Each sells for ten cents by mail. All three will be sent for a quarter. Mail your orders to The Socialist Party, 549 Randolph St., Chicago, Ill.

IN SHORT

Subsistence homesteads, farms and wages in a land capable of producing super-abundance for all is intellectual bankruptcy aggravated by moral turpitude and flinty degeneration of the heart.—American Guardian.

The hand that feeds the nation is held out in supplication.

All About The Labor Problem

By Covington Hall

There was once a Great Hullabaloo raised in the Land of the Free. It was all over and about a strange species of Homo Sapiens known as the "Poor Workingman." None of the Best People and Intellectuals knew what to do With, For, or To him. He had everybody puzzled, himself included.

Some said one thing and some another. All the Best Intellectuals, however, agreed that he "was a Problem," one the Capitalists could neither get along With or Without. Some contended that the reason he was Poor was because he didn't Save his Money. Others were of the opinion that the Poor Cuss didn't Work Long Enough and Hard Enough for Wages and Salaries Low Enough to enable the Bosses to make Profit Enough to employ him at a profit. Others held, among them, a Certain President, that his Sad Condition was due to his Not having had the Foresight and Ability to do his Banking with an

Honest Banker, which, considering the Confessions made by even the Biggest Bankers before a Senatorial Investigating Committee, sounds sorter like Rubbing It In.

Still others asserted that the real reason for his Poverty was that he had Produced Too Much; that if it hadn't been for Him being such a Fool as to Work Overtime, he would never have worked himself Off the Job and into the Bread-lines; and there may be some truth in That. On the other hand, others contended that, while Too Much Plenty had something to do with his woes, there never would have been any woes if Only a Market could be found somewhere, somehow for the Surplus he'd Produced and yet couldn't Eat or Wear at a Fair Profit to our Entrepreneurs, which is High Society lingo for Profiteers.

Again, others seeing clearly that Plenty was the cause of His Misery and Our Depression, declared that the only thing that could now Save the System was to compel the Poor Galoot to Destroy a large portion of his Overproduction so that he Might have More of the Good Things of Life out of the Less that was left. That sounds Crazier Thanell, but that was the Policy finally decided on, Believe it or Not, as you choose. Others advised that the Lack of Money, which is the Root of All Evil, was what had landed him in the Bottomless Pit and that if he could Only Borrow enough Simoleons from Somewhere he

would soon be Out of Debt and Living High and Happily Ever After. Finally, there were those who insisted that if He Only got Good and Drunk Our Taxes would be Reduced and Business would Boom like Ninetwenty-nine again.

That wasn't All that was offered the Poor Boob as a Plan of Salvation, however,—not by a Long Shot it wasn't. Some Said, "What We need is Another Good War. There is nothing like a Good War for Solving the Unemployed Problem." And so there isn't. The only Trouble with this Solution is that Good Wars nowadays are more apt to end in Revolutions than in Recovery. So, naturally Everybody who is Anybody is sort of Leary about Starting One. Therefore the Problem is still with us, and it is getting more problematical every day whether the Big Fish or the Sardines will finally appear on the scene as the Survivor of the Fittest. Sardines have been known to Overturn a Schooner, meaning thereby a sort of Ship and not a Beer Mug. But, then, the Sardines were Organized in One Big Union and the Poor Workingmen are not, which makes a Heap of Difference, I can tell you.

MORAL: As the School Girl said: "The Labor Problem is how to Keep the Working People Happy without Paying them Enough to Live On!" That's it! You said it, Girlie! That's what's puzzling all the Best People and Intellectuals on Earth today! Raus mit 'em!

ANCIENT HISTORY

A little more than 35 years ago two eminent Republican bosses of New York and Pennsylvania, respectively, Thomas C. Platt and Matthew Stanley Quay, did the people of the United States a lot of dirt by stampeding the Republican national convention at Philadelphia to another Roosevelt—Teddy for the nomination for vice president.

One of the incidents of the convention was that Platt had a fall and broke one of his ribs. This inspired an anonymous genius to write the following more or less immortal poem:

Platt and Quay set out one day
To attend a convention.
Platt fell flat
And broke a slat
Which was not his intention.

The breaking of a slat did not interfere with the plan to shove Teddy. For that was what they thought they were doing. Platt wanted to get rid of Teddy's presence in New York, and Quay wanted to spite Mark Hanna—who was supporting John D. Long for the vice presidential nomination—and at the same time help his friend Platt. They swung the con-

vention to Teddy, thinking they were thereby getting rid of him. But, soon after he became vice president, McKinley, the president, was assassinated, and Teddy became president. Thus they kicked him upstairs.

Teddy Roosevelt's militaristic belief in force and violence had a baneful influence upon adults, and especially upon boys. To him, an anti-militarist was a mollycoddle—that was one of his favorite words. Eugene V. Debs said, "If I had to be either Theodore Roosevelt or a mollycoddle, I would a thousand times rather be a mollycoddle."

And now the Republican party is holding regional conferences in an effort to rehabilitate itself. It not only broke a slat in 1932, but it broke its back. Nothing but weakness of opposition could enable it to make a comeback. The Democratic party, with its rotten record, is affording very weak opposition. For several decades there has been no particular difference between those two parties anyhow. Both are capitalist parties. If the people want real redress of grievances they should turn to the Socialist party.

—The Milwaukee Leader.

"Call New Grass Root Meeting to Continue Fight in Defense of Constitution"

(News Item)

PORTRAIT

By Mary Jugg

Stand there, my friend. What do you see?
I know. Height, weight, color of hair and eyes—
Just what the man in uniform would jot down
If he would catch me throwing coils
Down from the boxcar to my wagon—some fine day.

(I did not always roll away the company's coal
Along towards evening or late at night, like this—
But that's another story.)

You see an outline. I would say spectre,
If spectre did not make you think of things unreal.
And I am yet actually real.
There's that quiver. You did not notice?
It plays all down, across this wizened face,
Down through these arms, loosely pinned; and legs,
complaining.

That's age, you say. I once would have believed it, too,
my friend.

But stop! Look at these eyes—these shadow-holes!
You're frightened? Yes, all truth is frightful.
I have you now! You cannot run! These shadows, friend,
Are seething with contempt made by that monstrous fallacy

Of worker fight with fellow-worker
Of slave to kill another slave
Of men—red-blooded men—to mass-murder one another,
Because those eyes were blinded—
Blinded while they yet had vision—
Blinded to the lies of this—our system!
See how I quiver—yet more strongly—
A few more quivers and then—all crumbles—
But you, my friend,—you still have vision...

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

The Socialist Party has been able to arouse quite a ripple in the ranks of union labor for the Hillquit Worker's Rights Amendment which has been introduced in Congress and is now in the Judiciary committee. Quite a new sentiment seems to have been aroused. A short while back most of the union leaders were belittling with their section 7a, a new charter for labor. They fooled themselves besides fooling their men because the Supreme Court ruled it invalid. The amendment was sent thru at the opportune time and the numerous labor bodies are beginning to fall in line to demand its passage. If two years back someone had said that we would get such a grand opportunity none of us would have believed it. But the time does fly and changes of attitude are so frequent with the American public that the outlook for Socialists looks brighter than ever.

Everyone of our friends and comrades should write a post card to the Hon. H. W. Summers, Chairman House Judiciary Committee, Washington, D. C., telling him that you are interested in the HJR 327 and that you want to see it become law. Urge him to report it out favorably. If enough of these cards and letters are received some action may be gotten on the bill before Congress adjourns. Speed up your cards because there is talk that Congress may adjourn at the end of the month.

For a couple of years past we Socialists have been depressed terribly because of the turn of events thru-out the world. Events in Germany, Austria and Spain and our own conditions here in America have disheartened a good many of us. However, the turn of events in Vienna, the bye elections in England, conditions in Sweden, the fine trend in America for the Worker's Rights Amendment, the grand turnout at the Wisconsin and New York Socialist Picnics, the honor conveyed to Mayor Jasper McLevy of Bridgeport, Conn., all have tended to bolster up our feeling and make it easier for us. Nevertheless, things aren't rosey even if the pendulum seems to be swinging back in our favor. A lot of hard work must still be done and

we'll still have to make many converts.

It is in order to urge our many friends to participate in this year's Cook County Socialist Picnic on Saturday, August 23 at Pilsen Park, Chicago. We Chicagoans haven't had a decent picnic since goodness knows when. What we need is to put across are real affair and realize enough profit to wipe off some of the old debts and pay some of the current bills. If we could manage to show up with a dignified attendance we could create a new atmosphere of respect. Every branch member is requested to sell at least two tickets. Our representation, at the picnic, should not be less than 250. Now, let's go after them.

We were sorry to learn of the death of comrade Adolph Dreifuss, a former secretary of the Cook County Socialist Party. There is no question in my mind but that comrade Dreifuss was a conscientious worker for the movement. He labored diligently thru all his years to improve conditions for the underdog. He was from the old school of Social-democracy having brought his Socialism with him from Europe. The aged he was on the firing line nearly to the end. Dreifuss often spoke for our Yugoslav groups. We, therefore, join in with the rest of the comrades in paying tribute to a worthy fighter.

Anyone wishing to make a trip to Cleveland over Labor Day should join the SNPJ Federation caravan. Special buses will be chartered at very reasonable rates. If you care to go notify the writer and make your reservations.

A Striking Similarity

What has happened in Germany may serve as an object lesson to organized labor in this country to be constantly on guard against the rise of fascism (Nazism) here. There is a striking similarity of the demagogic promises made by our Huey Long and Father Coughlin with those held forth by Hitler and his chieftains in order to gain power in Germany. Dr. H. L. Franklin, in Justice, Organ of the I. L. G. W. U.